

RADNI DOKUMENT KOMISIJE

SVEOBUHVAATNO IZVJEŠĆE O PRAĆENJU HRVATSKE

priloženo uz

PRIOPĆENJE KOMISIJE

EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o glavnim nalazima Sveobuhvatnog izvješća o praćenju pripremljenosti Hrvatske za članstvo u EU-u

{COM(2012) 601}

SADRŽAJ

1. Uvod.....	4
2. Politički kriteriji.....	5
3. Gospodarski kriteriji.....	10
3. 1. Postojanje učinkovitoga tržišnoga gospodarstva.....	10
3. 2. Sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama unutar Unije.....	13
4. Sposobnost preuzimanja obveza koje proizlaze iz članstva.....	14
4. 1. Poglavlje 1.: Sloboda kretanja robe.....	14
4. 2. Poglavlje 2.: Sloboda kretanja radnika.....	15
4. 3. Poglavlje 3.: Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga.....	16
4. 4. Poglavlje 4.: Sloboda kretanja kapitala.....	17
4. 5. Poglavlje 5.: Javna nabava.....	18
4. 6. Poglavlje 6.: Pravo trgovačkih društava.....	19
4. 7. Poglavlje 7.: Pravo intelektualnog vlasništva.....	20
4. 8. Poglavlje 8.: Tržišno natjecanje.....	20
4. 9. Poglavlje 9.: Financijske usluge.....	21
4. 10. Poglavlje 10.: Informacijsko društvo i mediji.....	22
4. 11. Poglavlje 11.: Poljoprivreda i ruralni razvitak.....	23
4. 12. Poglavlje 12.: Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor.....	24
4. 13. Poglavlje 13.: Ribarstvo.....	26
4. 14. Poglavlje 14.: Prometna politika.....	27
4. 15. Poglavlje 15.: Energetika.....	28
4. 16. Poglavlje 16.: Porezi.....	29
4. 17. Poglavlje 17.: Ekonomska i monetarna politika.....	30
4. 18. Poglavlje 18.: Statistika.....	30

4. 19. Poglavlje 19.: Socijalna politika i zapošljavanje.....	31
4. 20. Poglavlje 20.: Poduzetništvo i industrijska politika.....	33
4. 21. Poglavlje 21.: Transeuropske mreže.....	33
4. 22. Poglavlje 22.: Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata.....	34
4. 23. Poglavlje 23.: Pravosuđe i temeljna ljudska prava.....	35
4. 24. Poglavlje 24.: Pravda, sloboda i sigurnost.....	40
4. 25. Poglavlje 25.: Znanost i istraživanje.....	45
4. 26. Poglavlje 26.: Obrazovanje i kultura.....	45
4. 27. Poglavlje 27.: Okoliš.....	46
4. 28. Poglavlje 28.: Zaštita potrošača i zdravlja.....	49
4. 29. Poglavlje 29.: Carinska unija.....	50
4. 30. Poglavlje 30.: Vanjski odnosi.....	50
4. 31. Poglavlje 31.: Vanjska, sigurnosna i obrambena politika.....	51
4. 32. Poglavlje 32.: Financijski nadzor.....	52
4. 33. Poglavlje 33.: Financijske i proračunske odredbe.....	53
Statistički prilog.....	54

1. UVOD

Pristupni pregovori s Hrvatskom zaključeni su u lipnju 2011. Nakon pozitivnog mišljenja Komisije, uz suglasnost Europskog parlamenta i nakon Odluke Vijeća o pristupanju Hrvatske 9. prosinca 2011. potpisan je Ugovor o pristupanju, a podložno njegovoj ratifikaciji od strane svih država članica, Hrvatska će postati članica Europske unije 1. srpnja 2013. Kao država pristupnica Hrvatska ima aktivni promatrački status tijekom razdoblja do pristupanja.

Tijekom pregovora Hrvatska je preuzela niz obveza koje, ako nisu dogovorene posebne prijelazne odredbe, treba provesti najkasnije do dana pristupanja.

U skladu s člankom 36. Akta o pristupanju, Komisija pozorno prati sve obveze koje je Hrvatska preuzela u pregovorima o pristupanju, posebno se usredotočujući na tržišno natjecanje, pravosuđe i temeljna prava te slobodu, pravdu i sigurnost. Aktom se nadalje predviđa da sve do pristupanja Komisija u okviru svojih redovitih tablica praćenja i izvješća o praćenju izdaje šestomjesečne ocjene o provedbi obveza koje je Hrvatska preuzela u tim područjima. Komisija je u travnju 2012.¹ objavila Izvješće o praćenju priprema za pristupanje Hrvatske, a Hrvatska je razradila akcijski plan za provođenje tih preporuka. Aktom se nadalje predviđa da u jesen 2012. Europskom parlamentu i Vijeću Komisija dostavi Sveobuhvatno izvješće o praćenju.

Sukladno članku 36. Akta o pristupanju u ovom se Sveobuhvatnom izvješću procjenjuje napredak koji je u svojim pripremama za pristupanje Hrvatska ostvarila u razdoblju od listopada 2011. do rujna 2012., daje se procjena opće razine spremnosti za članstvo i ističu područja u kojima je potrebno uložiti daljnje napore kako bi 1. srpnja 2013. Hrvatska bila spremna za članstvo.

Sukladno članku 36. Akta o pristupanju nadalje se predviđa da će, ako se tijekom procesa praćenja utvrde pitanja koja izazivaju zabrinutost, a Hrvatska ih ne riješi, Komisija ako bude potrebno hrvatskim vlastima uputiti pisma ranog upozorenja, a Vijeću može predložiti da se poduzmu sve potrebne mjere i prije samog pristupanja. Osim toga, kao i u slučaju prethodnog proširenja, Akt o pristupanju sadrži opću ekonomsku zaštitnu klauzulu, posebnu zaštitnu klauzulu koja se odnosi na unutarnje tržište i posebnu zaštitnu klauzulu pravde, slobode i sigurnosti.

Izvješće se sastoji od tri glavna dijela:

- U prvom se dijelu ukratko opisuje stanje s obzirom na usklađenost s političkim kriterijima.
- U drugom se dijelu opisuje stanje s obzirom na usklađenost s ekonomskim kriterijima.
- U trećem se dijelu razmatra sposobnost Hrvatske da preuzme sve obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju za svako poglavlje pravne stečevine, kako u smislu zakonodavstva i provedbe, tako i u smislu opće razine spremnosti za svako poglavlje pravne stečevine.

Ova se procjena temelji na informacijama koje je prikupila i analizirala Komisija, uključujući i podatke koje je dostavila Hrvatska, kao i na informacijama koje u svojim redovitim kontaktima s Komisijom međusobno razmjenjuju države članice, međunarodne organizacije i

¹ COM(2012) 186 završna verzija.

organizacije civilnog društva. Procjena se temelji i na podacima iz ažuriranih tablica praćenja, radnog alata Komisije koji ima za cilj detaljno praćenje svih obveza koje je Hrvatska preuzela u kontekstu pregovora.

Ovim izvješćem Komisija također želi pomoći Hrvatskoj u njezinim daljnjim pripremama za članstvo.

U tom kontekstu Hrvatska mora osigurati prijevod pravne stečevine EU-a na hrvatski jezik. Od gotovo 144 000 stranica pravne stečevine Hrvatska je dosad prevela oko 114 000 stranica. Međutim, oko 50 % tih već prevedenih stranica još moraju pregledati tijela državne uprave prije njihova dostavljanja institucijama EU-a.

Hrvatska mora dodatno ojačati svoju sposobnost kako bi osigurala da se postupci prevođenja i redakture pravne stečevine dovrše na vrijeme prije pristupanja. Komisija poziva hrvatske vlasti da zadrže fokus na ovom ključnom pitanju za osiguranje pravne sigurnosti u provedbi zakonodavstva EU-a. Što se tiče financijske pomoći, program IPA za 2012. ukupno je iznosio 156 milijuna eura. Ta se pomoć usmjerila na izgradnju institucija i pripreme za provedbu zajedničke poljoprivredne politike i kohezijske politike. Osim toga Hrvatska je nastavila koristiti regionalne i horizontalne programe.

Hrvatska je općenito pokazala da decentralizirani sustav provedbe u okviru programa IPA funkcionira na zadovoljavajući način, iako je tijekom provedbe došlo do određenih odgoda. U veljači 2012. Revizorski je sud donio izvješće o pretpristupnoj pomoći Hrvatskoj. Rezultate tog izvješća nastaviti će pratiti Komisija, dok će Hrvatska donositi šestomjesečna izvješća o tim pitanjima. U skladu s odredbama iz Ugovora o pristupanju Hrvatska je Komisiji dostavila svoj zahtjev za ukidanje ex ante kontrole do dana pristupanja. Za prvu godinu nakon pristupanja dogovoren je prijelazni instrument za jačanje pravosudne i administrativne sposobnosti.

Na temelju tehničkih analiza iz ovog izvješća Komisija je sastavila zaključke o Hrvatskoj u odvojenom priopćenju o spremnosti Hrvatske za članstvo u EU-u².

2. POLITIČKI KRITERIJI

Ovaj odjeljak ispituje usklađenost Hrvatske s kopenhaškim političkim kriterijima kojima se zahtijeva stabilnost institucija koje jamče demokraciju, vladavinu prava, ljudska prava i poštovanje i zaštitu manjina. Ovdje se također nadzire regionalna suradnja, dobrosusjedski odnosi s državama kandidatkinjama, državama potencijalnim kandidatkinjama i državama članicama te poštivanje međunarodnih obveza kao što je suradnja s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju.

Pitanja vezana uz pravosuđe, korupciju i ljudska prava detaljnije su obrađena u poglavlju 23. – Pravosuđe i temeljna prava, koje se također bavi pitanjem suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i ratne zločine.

Sabor/ Izbori

Parlamentarni izbori održani su u prosincu 2011. godine, nakon čega je imenovana nova vlada. Izbori su održani u pluralističkom okružju i provedeni su na učinkovit i transparentan način. Međutim, potrebna su određena poboljšanja što se tiče popisa birača i u tom se smislu

² Sveobuhvatno izvješće o praćenju spremnosti Hrvatske za članstvo u EU-u, COM(2012) 601.

započelo s radom. To se pitanje treba hitno riješiti imajući u vidu lokalne izbore i izbore za hrvatske članove Europskog parlamenta, predviđene za proljeće 2013.

Javna uprava

Dovršena je provedba Strategije reforme državne uprave za razdoblje 2008. – 2011. i nije razvijena strategija praćenja. U tijeku je provedba Strategije razvoja ljudskih potencijala u državnoj službi za razdoblje 2010.-2013. Stupile su na snagu izmjene Zakona o državnim službenicima kojima se predviđa veća pokretljivost državnih službenika. Postupak usklađivanja relevantnog sektorskog zakonodavstva sa Zakonom o općem upravnom postupku je nastavljen i gotovo dovršen. Potrebno je dovršiti pravni okvir o plaćama, kako bi se osigurao mehanizam promicanja i nagrada na temelju zasluga te privuklo i zadržalo kvalificirano osoblje.

Administrativna sposobnost za provođenje i praćenje reforme javne uprave zahtijeva dodatnu pozornost, osobito na lokalnoj razini. Potrebni su dodatni naponi za osposobljavanje osoblja u Ministarstvu uprave i drugim ministarstvima, posebno s obzirom na njihovu ulogu u budućem upravljanju strukturnim fondovima. Potrebno je dodatno ojačati Državnu školu za javnu upravu. Potrebno je povećati napore za jačanje administrativne sposobnosti za buduću provedbu kohezijske politike i razvoj zrelih pripremljenih projekata.

Potrebni su dodatni naponi za poboljšanje profesionalizma javne službe. Potrebno je učinkovito provoditi relevantni pravni okvir kako bi se nastavilo s izgradnjom moderne, pouzdane i transparentne državne uprave, usmjerene prema građanima. S obzirom na nedavni značajni preustroj javne uprave te uzimajući u obzir dodatne odgovornosti vezane uz članstvo u EU-u, Hrvatska bi bez odlaganja trebala riješiti pitanje ograničenih sposobnosti državne uprave, utvrđenih u ovom Sveobuhvatnom izvješću, i osigurati da to ne utječe na dovršenje priprema za članstvo u EU-u.

Pravosudni sustav (Vidi također Poglavlje 23. – Pravosuđe i temeljna prava)

Nastavlja se provedba strategije reforme pravosuđa i akcijskog plana zajedno s mjerama za jačanje neovisnosti, odgovornosti, nepristranosti i profesionalnosti pravosuđa. Reformirano Državno sudbeno vijeće (DSV) i Državnoodvjetničko vijeće (DOV) nastavljaju funkcionirati neovisno. Oba tijela i dalje imenuju sudske dužnosnike na temelju transparentnih, jednoobraznih i objektivnih kriterija. Potrebno je poboljšati njihovo djelovanje, posebno kako bi im se omogućilo da obavljaju svoje zahtjevne zadaće. Potrebno je poboljšati postupke odabira i imenovanja novih sudaca i državnih odvjetnika. Hrvatska je nastavila s provedbom različitih mjera s ciljem unapređenja učinkovitosti pravosuđa. Dok se s jedne strane smanjuju zaostaci vezani uz stare kaznene predmete, broj starih građanskih predmeta u posljednjih 18 mjeseci se povećao. Ovaj opći trend povećanja broja neriješenih predmeta, uglavnom građanskih, trgovačkih, prekršajnih i ovršnih, predstavlja razlog za zabrinutost. U okviru procesa racionalizacije nastavlja se sa spajanjem sudova kao i s funkcionalnom racionalizacijom ureda državnog odvjetništva. Za postizanje dodatnih konkretnih rezultata potrebno je donijeti i uspostaviti revidirani ovršni sustav.

Antikorupcijska politika (Vidi također Poglavlje 23. – Pravosuđe i temeljna prava)

I dalje je na snazi odgovarajući pravni i institucionalni okvir pa se dosadašnja uspješna provedba nastavlja. Tijela za provedbu zakona ostaju aktivna, posebno u slučajevima na višoj razini. Potreban je oprez u pogledu korupcije na lokalnoj razini, posebno u slučajevima javne

nabave. Hrvatska je poboljšala svoju evidenciju pojačanih preventivnih mjera kroz niz pravnih instrumenata. Međutim, Hrvatska nije u potpunosti provela zakonodavstvo u području sprečavanja sukoba interesa i unijela je određene izmjene u prethodne odredbe o kriterijima za imenovanje članova nadzornih i upravnih odbora javnih poduzeća. Poduzeti su početni koraci za osnivanje Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa objavljivanjem poziva na iskaz interesa za odabir članova Povjerenstva. Potrebno je, bez odlaganja, uspostaviti spomenuto Povjerenstvo koje mora započeti s radom. Područje primjene i provedba zakona o pravu na pristup informacijama zahtijeva određenu pozornost. Što se tiče financiranja političkih stranaka i izbornih kampanja, ojačano je Državno izborno povjerenstvo kao nadzorno tijelo i od 2011. bez većih se teškoća primjenjuju nova pravila uz tek pokoji uočeni nedostatak.

Ljudska prava i zaštita manjina (Vidi također Poglavlje 23. – Pravosuđe i temeljna prava)

Ljudska prava se i dalje općenito dobro poštuju. Pučki pravobranitelj i specijalni pravobranitelji i dalje imaju važnu ulogu u zaštiti ljudskih prava. Međutim, provedba preporuka pučkog pravobranitelja nije ispravno provedena. Parade ponosa u Splitu i Zagrebu održane su bez većih incidenata, a hrvatska se Vlada pobrinula da njihova organizacija prođe nesmetano. Lezbijke, homoseksualci, biseksualne i transrodne osobe (LGBT) su još uvijek žrtve diskriminacije, čak i prijetnji i napada.

Zaštita manjina nastavlja se unapređivati stalnom provedbom mjera za zaštitu manjina, uključujući Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina (UZPNM). Međutim, razina zapošljavanja manjina u državnoj upravi i pravosuđu i dalje je ispod minimuma koju nalaže zakon. U skladu s Ustavom, osam zastupnika nacionalnih manjina izabrano je na parlamentarnim izborima u prosincu 2011. godine. Hrvatska treba njegovati duh tolerancije prema manjinama, posebno hrvatskim Srbima, te poduzimati primjerene mjere za zaštitu onih koji bi mogli i dalje biti podvrgnuti prijetnjama ili diskriminirajućim, neprijateljskim ili nasilnim radnjama. Romska manjina suočava se s posebno teškim uvjetima života, a izazovi su i dalje prisutni u područjima obrazovanja, socijalne zaštite, zdravstvene zaštite, zapošljavanja i pristupa osobnim dokumentima.

Stanje u pogledu pitanja povratka izbjeglica se poboljšalo i nastavlja se provoditi programi stambenog zbrinjavanja povratnika, iako sporijim ritmom. Potrebno je dodatno razviti uvjete za održivi povratak izbjeglica.

Sloboda izražavanja, uključujući slobodu i pluralizam medija, predviđa se hrvatskim zakonodavstvom i općenito se poštuje. U srpnju 2012. donesen je novi zakon o Hrvatskoj radioteleviziji. Potrebni su dodatni naponi kako bi se osigurala neovisnost javne radiotelevizije i povećala njezina transparentnost.

Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i ratni zločini (Vidi također Poglavlje 23. – Pravosuđe i temeljna prava)

Hrvatska nastavlja suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ). Hrvatska je nastavila procesuirati ratne zločine, uključujući prioritetne predmete određene na nacionalnoj i regionalnoj razini u vezi sa Strategijom o nekažnjivosti iz 2011. Mnogi predmeti preraspoređeni su specijaliziranim odjelima. Međutim, potrebno je pojačati napore kako bi se riješilo pitanje nekažnjivosti ratnih zločina, s obzirom da glavninu zločina tek treba uspješno procesuirati. Potrebno je poduzeti mjere kojima bi se olakšala prisutnost svjedoka na suđenju, posebno u predmetima koji su preraspoređeni specijaliziranim odjelima.

Regionalna suradnja

Radi rješavanja otvorenih bilateralnih pitanja Hrvatska nastavlja dijalog sa susjednim zemljama. Deklaracija Hrvatskog sabora iz listopada 2011. o promicanju europskih vrijednosti u jugoistočnoj Europi naglašava čvrstu obvezu Hrvatske za pružanjem potpore drugim zemljama iz regije na njihovom putu prema integraciji u EU.

Hrvatska nastavlja sudjelovati u bilateralnoj i regionalnoj suradnji u području ratnih zločina, a suradnja između pravosudnih tijela, posebno državnih odvjetnika, i dalje je dobra. U tijeku su pregovori o sklapanju sporazuma o suradnji sa Srbijom s ciljem rješavanja potencijalnih negativnih implikacija *Zakona o ništetnosti određenih pravnih akata pravosudnih tijela bivše JNA, bivše SFRJ i Republike Srbije*, koji je Hrvatski sabor u odlasku donio u studenom 2011.

Hrvatska je nastavila aktivno sudjelovati u Sarajevskom procesu. U studenom 2011. u Beogradu je potpisana ministarska deklaracija kojom se obnavlja politička obveza za zatvaranje ovog poglavlja. U travnju 2012. u Sarajevu je održana međunarodna donatorska konferencija s ciljem prikupljanja sredstava za trajno zbrinjavanje svih izbjeglica u regiji koje su raseljene uslijed oružanih sukoba u bivšoj Jugoslaviji u 1990-tima. Hrvatska treba alocirati potrebna dodatna financijska sredstva.

Neriješena sudbina nestalih osoba u sukobima iz 1990.-tih i dalje ostaje humanitarno pitanje Zapadnog Balkana. U kolovozu 2012. još uvijek se oko 13,250 osoba smatra nestalima u sukobima u regiji. Od tog broja njih otprilike 9,550 povezano je sa sukobom u Bosni i Hercegovini, oko 1,900 sa sukobom u Hrvatskoj i preko 1,800 sa sukobom na Kosovu.³ Prošle godine je na regionalnoj razini identificirano oko 1,100 ostataka. Potrebno je provesti sveobuhvatni proces preispitivanja slučajeva nestalih osoba kao važan korak u procesu pomirbe u regiji.

Bilateralni odnosi s ostalim državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama i susjednim državama članicama EU-a

Nastavljaju se poboljšavati odnosi s ostalim državama kandidatkinjama, potencijalnim kandidatkinjama i susjednim državama članicama EU-a. Niz bilateralnih i regionalnih pitanja, uključujući pitanja sukcesije, i dalje su otvorena.

Drugi neslužbeni susret predsjednika Hrvatske i Srbije te predsjedništva Bosne i Hercegovine održan je u veljači 2012. s fokusom na suzbijanje organiziranog kriminala i gospodarsku suradnju.

Hrvatska nastavlja njegovati dobre odnose s *Albanijom i bivšom jugoslavenskom republikom Makedonijom*.

Odnosi s *Bosnom i Hercegovinom* su se intenzivirali. Održano je niz sastanaka s ciljem rješavanja implikacija na bilateralne odnose zbog pristupa Hrvatske u EU. U tom kontekstu nastavljene su rasprave o otvorenim pitanjima u vezi s upravljanjem granicama uz ograničeni napredak. Lokalni sporazum o pograničnom prometu i sporazum o slobodnom tranzitu kroz

³ Ova oznaka ne dovodi u pitanje statute te je usklađena s UNSCR 1244 i Mišljenjem ICJ o Kosovskoj deklaraciji o neovisnosti.

luku Ploče u Hrvatskoj i neumski koridor u Bosni i Hercegovini trebali bi se uskladiti s pravom stečevinom EU-a prije pristupanja (*Vidi Poglavlje 24. – Pravda, sloboda i sigurnost*). Hitno je potrebno posvetiti pozornost dovršenju priprema graničnih veterinarskih postaja (*Vidi Poglavlje 12. - Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika*). Ograničeni napredak ostvaren je u rješavanju otvorenih pitanja, uključujući pitanja vlasništva i razgraničenja. Hrvatska vlada je najavila svoju namjeru da započne postupak ratifikacije Sporazuma o granici iz 1999.

Hrvatska nastavlja održavati dobre odnose s *Crnom Gorom*. Privremeni granični režim na Prevlaci i dalje se odvija bez problema. Nije postignut daljnji napredak u postupku upućivanja pitanja razgraničenja na Međunarodni sud pravde.

Odnosi sa *Srbijom* su stabilni bez obzira na niz otvorenih pitanja (razgraničenje, nestale osobe). Dvije države rade na bilateralnom sporazumu o procesuiranju ratnih zločina s ciljem rješavanja potencijalnih negativnih implikacija *Zakona o ništivosti određenih pravnih akata pravosudnih tijela bivše JNA, bivše SFRJ i Republike Srbije*, koji je hrvatski predsjednik poslao na Ustavni sud. Nisu postignuti konkretni rezultati u vezi s razgraničenjem Dunava. Srbijanska je vlada u studenome 2011. podnijela pisani podnesak kojim podupire svoju protutužbu za genocid protiv Hrvatske pred Međunarodnim sudom pravde. Potpisan je Protokol o povratu kulturnih dobara iz Srbije u Hrvatsku, otuđenih tijekom rata u 1990-tima, čime se riješilo jedno otvoreno bilateralno pitanje.

Odnosi s *Kosovom* se nastavljaju razvijati obavljanjem posjeta na visokoj razini.

Odnosi s *Turskom* su i dalje dobri i održavaju se susreti između dviju država na visokoj razini.

Hrvatska nastavlja održavati dobre odnose sa susjednim državama članicama EU-a, *Mađarskom i Italijom*.

Odnosi sa *Slovenijom* nastavljaju se poboljšavati. Započet je postupak arbitraže o međunarodnoj granici između Hrvatske i Slovenije. Na svom prvom proceduralnom sastanku od 13. travnja 2012. Arbitražni sud je odlučio da bi 11. veljače 2013. strane trebale istovremeno predati prve podneske, 11. studenoga 2013. trebale bi istovremeno predati odgovor na argumente druge strane, dok bi se usmena rasprava trebala održati u proljeće 2014. Što se tiče slučaja Ljubljanske banke (jamstva za devizne depozite), Hrvatska je ponovno potvrdila svoju obvezu da nastavi pregovore pod pokroviteljstvom Banke za međunarodna poravnanja. Strane su imenovale dva stručnjaka s ciljem nalaženja obostrano prihvatljivog načina za rješavanje ovog problema.

Kao i prethodnih godina Hrvatska nastavlja ispunjavati političke kriterije za članstvo. U svim područjima obuhvaćenim političkim kriterijima (stabilnost institucija koje jamče demokraciju, vladavina prava, ljudska prava i poštovanje i zaštita manjina) nastavljeno je s radom i rezultati postaju opipljivi. Potrebni su dodatni naponi za daljnje jačanje vladavine prava poboljšanjem državne uprave i pravosudnog sustava te učinkovitom borbom i sprečavanjem korupcije. Hrvatska treba intenzivirati svoja nastojanja za rješavanje pitanja nekažnjavanja ratnih zločina. U području ljudskih prava i zaštite manjina potrebno je uložiti dodatne napore. Hrvatska treba nastaviti njegovati duh tolerancije prema manjinama, posebno hrvatskim Srbima. Romska manjina se i dalje suočava s posebno teškim uvjetima života. Regionalna suradnja i bilateralni odnosi sa susjednim državama članicama EU-a i drugim državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama nastavljaju se poboljšavati. Potrebno je riješiti niz bilateralnih pitanja.

3. GOSPODARSKI KRITERIJI

Ispitujući gospodarska kretanja u Hrvatskoj, Komisija se vodila zaključcima Europskoga vijeća u Kopenhagenu iz lipnja 1993., koje je definiralo da je za članstvo u Uniji potrebno postojanje djelotvornog tržišnoga gospodarstva, kao i sposobnost nošenja s konkurentskim pritiskom i tržišnim snagama unutar Unije.

3.1. Postojanje djelotvornog tržišnoga gospodarstva

Osnove ekonomske politike

Pretpristupni ekonomski program (PEP) Republike Hrvatske za razdoblje 2012. – 2014., dostavljen u ožujku 2012., predstavlja sveobuhvatni, premda optimistični, makroekonomski i fiskalni okvir za ekonomske politike. Vlada planira konsolidirati javne financije obuzdavanjem izdataka i poticanjem gospodarskog rasta infrastrukturnim ulaganjima poduzeća u državnom vlasništvu. Nastavlja se s vođenjem monetarne politike u okviru stabilnosti tečaja u odnosu na euro. Zadržan je konsenzus o osnovama tržišnoga gospodarstva.

Makroekonomska stabilnost

Procjenjuje se da je u 2011. godišnji realni BDP stagnirao (-0,0 %) u odnosu na 2010. BDP je nastavio padati u prvom kvartalu, nakon čega je u drugom i trećem kvartalu počeo rasti, da bi se opet smanjio u zadnjem kvartalu. Konačna domaća potražnja nastavila je padati u 2011., posebno zbog daljnjeg pada ulaganja (-7,2 %). Osobna potrošnja je lagano pozitivna (+0,2 %), ali to je djelomično kompenzirano nižom javnom potrošnjom (-0,3 %). Razina stvarnog BDP-a održana je akumulacijom imovine koja je doprinijela rastu s 1,1 postotnih bodova. Neto izvoz dodao je 0,4 postotna boda rastu BDP-a budući da je izvoz robe i usluga rastao brže od uvoza. BDP po glavi u smislu kupovne moći ostao je nepromijenjen od 2010. u visini od 61 % prosjeka EU-27.

Proizvodnja je nastavila ubrzano padati u prvih sedam mjeseci 2012. Nakon pada od 0,4 % u četvrtom kvartalu 2011., BDP je u prvom kvartalu 2012. zabilježio međugodišnje smanjenje od 1,3 % i 2,2 % u drugom kvartalu. Svi mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti u srpnju bili su značajno niži u realnim međugodišnjim vrijednostima: trgovina na malo -5,1 %, industrijska proizvodnja -5,5 % i građevinski radovi -9,7 %. Deficit na tekućem računu smanjio se sa 1,1 % BDP-a u 2010. na 0,9 % u 2011. prije nego što je ponovno porastao u prvom kvartalu 2012. Kao i u prethodnoj godini trgovinska bilanca u 2011. ukazala je na nedostatak međunarodne konkurentnosti. Izgubljen je određeni udio tržišta budući da je izvoz robe i usluga porastao za 2,0 % u smislu obujma, dok je ponderirano izvozno tržište poraslo za 5,4 %. Obujam uvoza robe i usluga porastao je za 1,2 %, iako se domaća potražnja smanjila za 0,6 %. Izravna inozemna ulaganja iznosila su 1 milijardu eura, što je daleko ispod predrecesijske razine, ali je tri puta veće nego u 2010. Bruto inozemni dug se lagano smanjio s revidiranih 105 % BDP-a krajem 2010. na 103 % krajem 2011., prije nego što se sredinom 2012. vratio na 105 %. Bruto međunarodne pričuve narasle su od 24,1 % BDP-a krajem 2010. na 25,2 % krajem 2011. i dalje na 26,1 % krajem srpnja 2012., nakon što je u travnju 2012. Vlada donijela odluku o izdavanju velikog broja stranih obveznica. Unatoč značajnim međunarodnim pričuvama visoki stupanj bruto inozemnog duga ostaje ključna točka slabosti hrvatskog gospodarstva.

Stanje na tržištu rada nastavilo se pogoršavati u 2011. Visoka stopa nezaposlenosti od 13,5 % značila je povećanje od 1,7 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu. Zaposlenost je pala za 3,2 %. Rastući trend nezaposlenosti nastavio se u 2012. U srpnju je međugodišnja stopa nezaposlenosti bila viša za 0,7 postotnih bodova. Ostvaren je jedino mali napredak u smanjenju strukturnih slabosti tržišta rada u Hrvatskoj koje se odražavaju u niskim stopama zaposlenosti i sudjelovanja te visokim stopama nezaposlenosti mladih i dugotrajne nezaposlenosti. U 2011. stopa zaposlenosti smanjila se na 52,4 %, stopa sudjelovanja pala je na 60,8 %, a stopa nezaposlenosti mladih povećala se na 36,1 %.

Inflacija potrošačkih cijena povećala se sa 1,1 % u 2010. na 2,3 % u 2011., uglavnom kao rezultat viših međunarodnih cijena energenata i hrane i njihovog prenošenja na domaće cijene. Mala deprecijacija domaće valute također je doprinijela rastu cijena. Zbog stagnacije u uporabi resursa, a ništa manje na tržištu rada, temeljni inflatorni pritisci na domaćem tržištu su ostali niski. Međutim, povećanje opće stope PDV-a za dva postotna boda i povećanja administrativno utvrđenih cijena energenata doprinijela su međugodišnjem porastu potrošačkih cijena na 2,8 % u prvih osam mjeseci 2012.

Monetarna politika je uspjela održati tečaj kune i financijsku stabilnost. I dalje je orijentirana ka održavanju čvrstog tečaja kune u odnosu na euro, s malim promjenama, ali bez formalnog vezanja uz euro. Ovaj okvir monetarne politike suzbija inflatorna očekivanja i smanjuje kreditne rizike vezane uz devizni tečaj u visoko euroiziranoj ekonomiji. Aprecijacija kune u odnosu na euro iznosila je 1,4 % od početka listopada 2011. do 19. rujna 2012. U tom razdoblju središnja je banka stabilizirala tečaj kune prema euru prodajom 724,4 milijuna eura i kupovinom 58,1 milijuna eura na deviznom tržištu. U dva navrata središnja je banka potpomogla domaću valutu povećanjem stope obvezne pričuve banaka, ali je uspješno povratila većinu tih povećanja kada je kuna ojačala. Povećana je devizna likvidnost smanjenjem minimalne razine deviznih potraživanja koje banke moraju održavati u odnosu prema deviznim obvezama. Općenito, monetarna politika se uspjela održati prilagodljivom u trajnim recesijskim uvjetima.

Fiskalna je politika, u ograničenom opsegu, ublažila negativne posljedice recesije na proračun. Ukupni nominalni rashodi opće države u 2011. ostali su nepromijenjeni na međugodišnjoj razini u skladu s odlukom koju je Sabor usvojio u kolovozu 2010. Udio socijalnih transfera u ukupnim rashodima je nešto smanjen, ali najveći izazov i dalje ostaje povećanje učinkovitosti javne potrošnje kroz bolje usmjeravanje socijalnih naknada. Ukupni prihodi smanjeni su za 0,6 %, uglavnom kao posljedica promjena u poreznom zakonodavstvu u prethodnoj godini. Neto posudbe države povećale su se s revidiranih 5,0 % BDP-a u 2010. na 5,1 % BDP-a u 2011. Taj je rezultat značajno ispod proračunskog deficita (5,6 % BDP-a), uglavnom zbog toga što su realizirani izdaci za javna ulaganja bili 0,5 postotna boda BDP-a ispod proračunatog. Ukupni iznos konsolidiranog duga opće države povećan je s 42,2 % BDP-a krajem 2010. na 50,5 % krajem lipnja 2012. (izuzev dospjelih obveza po državnim jamstvima i duga Hrvatske banke za obnovu i razvoj). Porezna reforma iz veljače 2012. uključila je povećanje opće stope PDV-a sa 23 % na 25 % i smanjenje doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje sa 15 % na 13 %. Ministarstvo financija za 2012. projicira fiskalni deficit opće države na 3,9 % BDP-a. Predviđen je rast prihoda od 1,7 %, dok se projicira pad rashoda od 1,2 %. U prvoj polovici 2012. neto posudbe opće države iznosile su 2,0 % projiciranog cjelogodišnjeg BDP-a. Trenutačni proračun Ministarstva temelji se na optimističnoj pretpostavci da će realni BDP u 2012. stagnirati. Općenito, i dalje su prisutne slabosti u planiranju proračuna. Za postizanje srednjoročne fiskalne održivosti potrebno je unaprijediti učinkovitost javne potrošnje.

Djelovanje tržišnih snaga

Udio privatnog sektora u BDP-u i zapošljavanju ostao je na oko 70 % ukupnog gospodarstva. U dvanaest mjeseci do kraja lipnja 2012. Agencija za upravljanje državnom imovinom smanjila je svoj portfelj sa 693 na 649 poduzeća. Prihodi od prodaje bili su relativno skromni budući da je većina poduzeća bila likvidirana u tom procesu. Preostala imovina Agencije sastoji se uglavnom od visoko zaduženih tvrtki i tvrtki koje ostvaruju gubitak. Općenito, ostvaren je vrlo mali napredak u smanjivanju velike uloge države u gospodarstvu.

Ulazak i izlazak na tržište

Pravni okvir za društva koja ulaze i izlaze s tržišta nije se značajno izmijenio u ovom razdoblju izvješćivanja. Prosječni broj aktivnih društava u 2011. pao je za 9,4 % u odnosu na 2010. Investicijsko okruženje i dalje narušavaju problemi u dobivanju potrebnih dozvola, građevinskih dozvola i ostalih ovlaštenja, nesigurnost zbog promjena u pravnom okruženju, nedostatak sigurnosti i ujednačenosti odluka državne uprave i duljina pripadajućih postupaka, posebno na lokalnoj razini. Poduzetnike i dalje opterećuje veliki broj parafiskalnih nameta na nacionalnoj i lokalnim razinama, iako su njihov broj i stope smanjene. Općenito, dugotrajni postupci i mnogobrojni parafiskalni nameti ometaju pokretanje poslova i općenito štete poslovnom okruženju.

Pravni sustav

Slabosti pravosudnog sustava i dalje dovode u pitanje učinkovitu provedbu prava vjerovnika i imovinskih prava. Duljina sudskih procesa je i dalje općenito pretjerana, a problemi se javljaju u vezi s provođenjem sudskih odluka. Investitori se još uvijek suočavaju s problemom uknjiženja imovine. Na poslovno okruženje i dalje negativno utječu preostale neučinkovitosti državne uprave.

Razvijenost financijskog sektora

Financijskim sektorom nastavljaju dominirati banke, koje su krajem lipnja 2012. držale oko 75 % ukupne imovine financijskih posrednika. Tržišna koncentracija ostala je na umjerenom stupnju, dok četiri najveće banke i dalje drže oko dvije trećine ukupne imovine banaka. Imovina bankovnog sektora bila je za 1,9 % viša na međugodišnjoj razini krajem srpnja 2012. i iznosi oko 122 % BDP-a. Sektor je ostao stabilan i dobro kapitaliziran. Stopa adekvatnosti kapitala porasla je na 20,2 % krajem lipnja 2012. Profitabilnost banaka je općenito u padu od 2009. Ostvareno je lagano poboljšanje u povratu od kapitala banaka u 2010. i 2011., nakon čega je u prvoj polovici 2012. opet došlo do pada. Kvaliteta zajmova je nastavila opadati, pri čemu je udio nenaplativih kredita porastao za 1,4 postotna boda na međugodišnjoj razini do 13,3 % krajem lipnja 2012. I dalje postoje značajni rizici povezani s obvezama nefinancijskog privatnog sektora koje nisu osigurane od deviznih rizika.

3. 2. Sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama unutar Unije

Postojanje djelotvornog tržišnoga gospodarstva

U Hrvatskoj postoji djelotvorno tržišno gospodarstvo. Odgovor monetarne politike je i dalje odgovarajući s obzirom na postojeća ograničenja zbog vrlo visokog stupnja inozemnog duga, dok je fiskalna politika ublažila rast proračunskog deficita u recesijskim uvjetima.

Ljudski i fizički kapital

Poduzeti su daljnji koraci za poboljšanje kvalitete obrazovanja na svim razinama. Vlada i dalje provodi svoj program mjera aktivne politike tržišta rada, ali krutost na tržištu rada ostaje glavni izazov.

U 2011. ulaganja su pala treću godinu zaredom, uglavnom zbog usporavanja građevinskih aktivnosti. Kao udio u BDP-u, ulaganja su pala sa 21,6 % u 2010. na 19,8 % u 2011. Izravna inozemna ulaganja, posebno *greenfield* ulaganja, i dalje su malobrojna. 30 investicijskih projekata u javnom sektoru (uglavnom u sektoru energetike, turizma, upravljanja voda i prometne infrastrukture), koje je Vlada najavila krajem 2010. nisu ostvareni. Plan investicijskog ciklusa nove Vlade predviđa ulaganja društava u državnom vlasništvu, uglavnom kroz javno-privatna partnerstva, i sa sredstvima iz međunarodnih financijskih institucija. Ti se projekti uglavnom usredotočuju na područja energetike, infrastrukture i obrazovanja.

Struktura sektora i poduzeća

Sektor usluga lagano je povećao svoj udio u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti sa 69,3 % u 2010. na 69,70 % u 2011., udio industrije porastao je sa 18,4 % na 18,8 %, dok je udio sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva pao s 5,5 % na 5,4 %. Ti su dobici ostvareni na račun građevinskih radova, čiji je udio u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti dodatno pao sa 6,8 % u 2010. na 6,1 % u 2011. Malo i srednje poduzetništvo (MSP) i dalje čini oko 50 % BDP-a, njegov udio u ukupnom izvozu iznosi oko 40 % i zapošljava više od 63 % svih zaposlenih osoba. Vlada nastavlja podupirati malo i srednje poduzetništvo kroz Hrvatsku agenciju za poticanje malog poduzetništva (HAMAG Invest) i Hrvatsku banku za obnovu i razvoj (HBOR).

Utjecaj države na konkurentnost

Državne potpore iznosile su 2,8 % BDP-a u 2010., a preliminarni podaci ukazuju da je u 2011. raspon bio između 2,6 – 2,8 % BDP-a. Sektorska potpora, uključujući potpore za poljoprivredu i ribarstvo, činila je 87 % općih državnih potpora u 2010., dok je ostatak odlazio na horizontalnu pomoć (istraživanje i razvoj, zapošljavanje, MSP, zaštita okoliša, obuka). U razdoblju 2008-2010. nije bilo većih promjena u udjelu horizontalne potpore u ukupnim državnim potporama.

Trgovinska integracija

Hrvatska je otvoreno gospodarstvo u kojem je ukupna trgovina robom i uslugama u 2011. činila oko 82 % BDP-a, što predstavlja rast u odnosu na 77 % iz 2010. EU je i dalje ostao najveći trgovinski partner Hrvatske. Njegov udio u ukupnom hrvatskom izvozu i uvozu ostao je relativno stabilan u 2011. na oko 60 %, odnosno 62 %. 91 % priljeva izravnih stranih ulaganja dolazi iz država članica EU-a. Općenito, integracija s EU-om u području trgovine i investicija i dalje je visoka.

U 2011. zabilježena je blaga deprecijacija realnog efektivnog tečaja kune koji je bio 2,4 % niži na međugodišnjoj razini na temelju potrošačkih cijena, 1,4 % niži na temelju proizvođačkih cijena i 0,9 % niži na temelju jediničnog troška rada. Jedinični troškovi rada smanjili su se zbog veće radne produktivnosti. Općenito, standardni pokazatelji ukazuju na lagano poboljšanje hrvatske međunarodne cjenovne konkurentnosti u 2011.

4. OBVEZE I ZAHTJEVI KOJI PROIZLAZE IZ PREGOVORA O PRISTUPANJU

U ovom se dijelu ispituje sposobnost Hrvatske da preuzme obveze koje proizlaze iz članstva – tj. pravnu stečevinu kako je izražena u Ugovorima, sekundarnom zakonodavstvu i politikama Unije. U njemu se također analizira administrativna sposobnost Hrvatske za provedbu pravne stečevine. Analiza slijedi strukturu 33 poglavlja pravne stečevine. Procjena Komisije za svaki sektor odnosi se na ostvareni napredak u razdoblju izvješćivanja te se ukratko donosi opća razina pripremljenosti za pristupanje i poštovanje obveza preuzetih u pristupnim pregovorima. Prema potrebi, navodi se uputa na prijelazne režime dogovorene tijekom pristupnih pregovora.

4.1. Poglavlje 1.: Sloboda kretanja robe

Hrvatska je u velikoj mjeri uskladila svoje zakonodavstvo u odnosu na **opća načela**. Hrvatska je gotovo završila s provedbom akcijskog plana za usklađivanje s člancima od 34. do 36. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Hitno se mora posvetiti pozornost zahtjevima koje je Hrvatska propisala za dodatno privremeno skladištenje uvezenih naftnih proizvoda, što predstavlja mjeru s istovrsnim učinkom količinskim ograničenjima, a što nije u skladu s pravnom stečevinom.

U odnosu na područje **horizontalnih mjera** Hrvatska je značajno uskladila svoje zakonodavstvo pravnoj stečevini. Potrebno je dodatno preispitati Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju sukladnosti proizvoda, kako bi se hrvatsko zakonodavstvo dodatno uskladilo s pravnom stečevinom.

U području *normizacije* Hrvatski zavod za norme (HZN) preuzeo je gotovo sve europske norme (EN). HZN je odabran kao kontaktna točka za provedbu Sporazuma o tehničkim preprekama u trgovini (WTO/BTB).

U području *ocjenjivanja sukladnosti* hrvatsko zakonodavstvo je napredovalo, ali potrebne su dodatne izmjene kako bi se uskladilo s novim zakonodavnim okvirom.

U području *akreditacije* Europska organizacija za akreditaciju (EA) je u prosincu 2011. završila s reevaluacijom Hrvatske akreditacijske agencije (HAA) s povoljnim rezultatom. Vijeće za multilateralne sporazume Europske organizacije za akreditaciju (EA MAC) na sjednici održanoj 18. travnja 2012. godine donijelo je odluku da HAA zadržava status potpisnice Multilateralnog sporazuma o akreditaciji (EA MLA) za sve akreditacijske sheme (kalibracija, testiranje, inspekcije i certifikacije, proizvodi i osobe). HAA je do sada akreditirala ukupno 314 tijela i objavljuje njihov popis s detaljnim opisom akreditacije na svojoj službenoj internetskoj stranici (www.akreditacija.hr).

Usklađivanje s pravnom stečevinom u području *mjeriteljstva* je napredno, ali dovršetak prijenosa nadležnosti za znanstveno mjeriteljstvo na Hrvatski mjeriteljski institut (HMI) ostaje glavno neriješeno pitanje u ovom području.

Usklađivanje s pravnom stečevinom u području *nadzora nad tržištem* je dobro uznapredovalo. Poboljšane su provedbene mjere Državnog inspektorata. Državni je inspektorat osigurao suradnju između institucija za nadzor nad tržištem i proveo osam zajedničkih inspekcijskih programa.

U vezi sa **zakonodavstvom „starog pristupa“ za proizvode** ostvaren je daljnji napredak u usklađivanju zakonodavstva donošenjem niza propisa, kao što su propisi o kemikalijama i dobroj laboratorijskoj praksi u farmaceutskoj industriji. Za potpuno usklađivanje potrebni su dodatni naponi, osobito u pogledu ekskluzivnosti podataka u farmaceutskim proizvodima, veterinarskim medicinskim proizvodima i pretpakovinama. Potrebni su daljnji naponi za jačanje potrebne administrativne sposobnosti kako bi se osigurala pravilna provedba propisa. Hrvatska nastavlja podnositi periodična izvješća Komisiji o provedbi transparentnosti mjera kojima se uređuju cijene lijekova za ljudsku upotrebu i njihovo uvrštenje u okvir nacionalnih sustava zdravstvenog osiguranja.

U skladu s odobrenim prijelaznim režimom Hrvatska se obvezala nadopuniti odobrenja za stavljanje lijekova na tržište, dodijeljenih prije pristupanja, kako bi se uskladila s razinom kvalitete, učinkovitosti i sigurnosti određenom u Direktivi o lijekovima, najkasnije četiri godine nakon pristupanja.

Usklađivanje s pravnom stečevinom **novog i općeg pristupa zakonodavstva za proizvode** je dodatno napredovalo. Donesen je Pravilnik o sigurnosti igračaka. Potrebni su daljnji naponi, a to se osobito odnosi na građevinske proizvode, eksplozive za civilnu uporabu, zahtjeve vezane uz ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju, plinske uređaje, mjerne instrumente, neautomatske vage, opremu pod tlakom, jednostavne tlačne posude i medicinske proizvode.

Usklađivanje zakonodavstva u području **proceduralnih mjera** je dodatno uznapredovalo te je gotovo dovršeno. Potrebno je dovršiti prenošenje Direktive 98/34/EZ o pružanju informacija u području tehničkih normi i propisa. Hrvatska je u lipnju 2012. prenijela pravnu stečevinu koja se odnosi na nabavu i posjedovanje oružja.

Zaključak

U području slobodnog kretanja robe Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i očekuje se da će od dana pristupanja biti u mogućnosti provoditi pravnu stečevinu. Međutim, potrebni su daljnji naponi, osobito u pogledu horizontalnih mjera te zakonodavstva novog i starog pristupa za proizvode, kako bi se osiguralo da Hrvatska dovrši svoje pripreme za članstvo do dana pristupanja. Hitno se mora posvetiti pozornost zahtjevima koje je Hrvatska propisala za dodatno privremeno skladištenje uvezenih naftnih proizvoda.

4.2. Poglavlje 2.: Sloboda kretanja radnika

U području **pristupa na tržište rada** Hrvatska je dovršila usklađivanje s pravnom stečevinom. Dogovoren je prijelazni režim prema kojem će u prve dvije godine od pristupa postojeće

države članice primjenjivati nacionalne mjere ili bilateralne sporazume za uređivanje pristupa hrvatskih radnika na njihova tržišta rada, a one se mogu primjenjivati do najviše sedam godina. Hrvatska može primijeniti istovjetne mjere na sve postojeće države članice koje primjenjuju ograničenja.

U vezi s budućim sudjelovanjem u mreži **EURES** (Europske službe za zapošljavanje), Hrvatska je dobro pripremljena. Nastavljaju se pripreme za povezivanje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s Europskim portalom za pokretljivost radnika.

Što se tiče **područja koordinacije sustava socijalne sigurnosti**, Hrvatska je dobro pripremljena. Ojačana je administrativna sposobnost, a službenici u državnoj upravi su primili obuku o pitanjima kao što su mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i obiteljske olakšice. Još uvijek se očekuje zatražena procjena dodatnih financijskih troškova zdravstvene zaštite koji se trebaju uzeti u obzir kod unutarnjeg proračunskog planiranja.

Pripreme za uvođenje **europske kartice zdravstvenog osiguranja** se privode kraju. U prosincu 2011. donesen je Pravilnik o europskoj kartici zdravstvenog osiguranja u kojem se određuje razdoblje važenja (godinu dana za sve osiguranike, po potrebi i dulje za izaslane osiguranike i njihove članove obitelji), oblik kartice (izdaje se kao zasebna kartica) i svi ostali potrebni podaci potrebni za njezino izdavanje.

Zaključak

U području slobode kretanja radnika Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i u mogućnosti je provoditi pravnu stečevinu od pristupanja.

4.3. Poglavlje 3.: Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga

U području **prava poslovnog nastana i slobode pružanja prekograničnih usluga** hrvatsko je zakonodavstvo većim dijelom usklađeno s pravnom stečevinom EU. Glavna načela Direktive o uslugama prenijeta su u horizontalno pravo, dok se još očekuje usklađivanje nekoliko sektorskih zakona. Pripreme za funkcioniranje Jedinственe kontaktne točke su uznapredovale i trebaju se nastaviti kako bi Jedinственa kontaktна točka bila u potpunosti operativna do pristupanja.

Potrebni su trajni naponi u svrhu jačanja administrativne sposobnosti svih institucija koje rade na provedbi Direktive o uslugama i poboljšanja suradnje s nadležnim ministarstvima. Odjel za razvoj usluga na unutarnjem tržištu pri Ministarstvu gospodarstva trenutno zapošljava četiri od sedam osoba. Odjel stalno organizira aktivnosti obuke za vlastite zaposlenike i zaposlenike drugih nadležnih institucija koje se bave uslugama, a posebno Hrvatske gospodarske komore, tj. zaposlenika koji rade na Jedinственoj kontaktnoj točki.

Zakonodavno usklađivanje u području **poštanskih usluga** je gotovo dovršeno. Međutim, nedavna administrativna praksa uzrokovala je određenu zabrinutost u vezi njezine usklađenosti s pravnom stečevinom u području poštanskih usluga, posebno u pogledu regulatornog tretiranja usluga s dodanom vrijednosti. Potrebni su daljnji naponi kako bi se osiguralo potpuno prenošenje Treće poštanske direktive u hrvatsko zakonodavstvo. Nacionalno regulatorno tijelo, Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) nastavlja jačati svoju opću administrativnu sposobnost i stručnost u tom smislu trenutačno aktivno radi na metodi odvajanja troškovnog računovodstva i priručniku za

računovodstveno razdvajanje. To je izrazito važno zbog regulatornog značaja odvojenog troškovnog računovodstva i nedavno nastale zabrinutosti zbog neopravdanih praksi određivanja cijena od strane nacionalnog poštanskog operatora. Hrvatska pošta, službeni pružatelj univerzalnih usluga, donijela je novi poslovni plan za 2012. za pripremu potpune liberalizacije tržišta poštanskih usluga. Rad na novom središnjem logističkom centru javnog operatora napreduje. Potrebni su daljnji napor za modernizaciju nacionalnog poštanskog operatora, potpunu uspostavu odvojenog troškovnog računovodstva i osiguranje prikladnog nadzora od strane regulatora.

U području **uzajamnog priznavanja stručnih kvalifikacija** Hrvatska je na putu ispunjavanja svojih obveza. Hrvatska je značajno uskladila svoje nacionalno zakonodavstvo s pravnom stečevinom za četiri sektorske profesije: doktora medicine, doktora dentalne medicine, medicinskih sestara odgovornih za opću njegu i primalja. Nekoliko pitanja koja se odnose na medicinske sestre odgovorne za opću njegu i primalje te neka manja pitanja u vezi uspostavljanja adekvatnog zakonodavnog okvira za doktore opće medicine i doktore medicine specijaliste potrebno je riješiti prije pristupanja.

Zaključak

U području prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i očekuje se da će biti sposobna primjenjivati pravnu stečevinu od dana pristupanja. Potrebni su daljnji napor, posebno na usklađivanju s Direktivom o uslugama te u području uzajamnog priznavanja stručnih kvalifikacija kako bi se osiguralo dovršenje priprema za članstvo do dana pristupanja.

4.4. Poglavlje 4.: Sloboda kretanja kapitala

Pripreme u području **platnih sustava** su gotovo dovršene, ali je za izravnu primjenu Uredbe o prekograničnom plaćanju potrebno određeno dodatno usklađivanje zakonodavstva.

U području **borbe protiv pranja novca** pripreme su gotovo završene. Hrvatska financijsko-obavještajna jedinica (FOJ) i druga nadzorna tijela nastavili su s aktivnostima obuke tijela za izvješćivanje. Financijski inspektorat ojačao je svoju administrativnu sposobnost zapošljavanjem šest novih radnika. Hrvatska još mora pojačati svoje napore u ovom području. Administrativna sposobnost svih tijela koja sudjeluju u borbi protiv pranja novca treba se dodatno ojačati. Hrvatska treba nastaviti s usklađivanjem kaznenih i financijskih istraga. Hrvatska je pojačala svoje napore u određivanju kaznenih djela pranja novca, što je dovelo do povećanja broja istraga. Međuagencijska suradnja je na dobroj razini. Posebnu pozornost treba posvetiti.

U području slobodnog kretanja kapitala Hrvatska je ostvarila dobru razinu usklađenosti s pravnom stečevinom. Daljnja se pozornost mora posvetiti izmjenama Zakona o privatizaciji INA-Industrije nafte d.d. i Zakona o privatizaciji Hrvatskih telekomunikacija d.d. u vezi s posebnim pravima Vlade te izmjenama odredbi za kupovinu zemljišta u područjima pokrivenim Zakonom o zaštiti prirode kako bi se izričito uklonila postojeća ograničenja.

U skladu s odobrenim prijelaznim režimom Hrvatska se obvezala ukloniti ograničenja za kupovinu poljoprivrednog zemljišta od strane državljana EU/EGP najkasnije sedam godina od pristupanja.

Zaključak

U području slobodnog kretanja kapitala Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i očekuje se da će biti u mogućnosti provoditi pravnu stečevinu od dana pristupanja. Potrebni su daljnji naponi posebno u pogledu izmjena Zakona o privatizaciji INA-Industrije nafte d.d. i Zakona o privatizaciji Hrvatskih telekomunikacija d.d. te Zakona o zaštiti prirode, kao i za trajnu provedbu akcijskog plana za borbu protiv pranja novca, kako bi se osiguralo dovršenje priprema za članstvo do dana pristupanja.

4.5. Poglavlje 5.: Javna nabava

Zakonodavno usklađivanje u području **općih načela** je uznapredovalo te je gotovo dovršeno. Novi Zakon o javnoj nabavi stupio je na snagu u siječnju 2012., a nakon toga donesen je niz provedbenih akata. Donesena je Uredba o javnoj nabavi za potrebe obrane i sigurnosti koja je na snazi od kolovoza 2012. Potrebne su izmjene Zakona o državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave radi usklađivanja s novim Zakonom o javnoj nabavi. Hrvatska je odlučila izraditi novi nacrt Zakona o koncesijama. Zakonodavstvo koje uređuje taj sektor potrebno je uskladiti s navedenim zakonom kada bude donesen. Napori se moraju prvenstveno usmjeriti na provedbu novog Zakona o javnoj nabavi, posebno na lokalnoj razini, također u vidu budućeg upravljanja strukturnim fondovima.

Što se tiče **sklapanja ugovora o javnoj nabavi**, ostvaren je daljnji napredak. Za prikladnu provedbu potrebno je ojačati administrativne sposobnosti. Zakon o javno-privatnom partnerstvu donesen je 6. srpnja, a potpuna usklađenost konačnog teksta s pravnom stečevinom još se mora potvrditi. Nova platforma e-Objave u funkciji je od siječnja 2012., dok je još potrebno pripremiti i provoditi strategiju e-Nabave zajedno s konkretnim akcijskim planom.

S obzirom na administrativnu sposobnost, Uprava za sustav javne nabave pri Ministarstvu gospodarstva nastavlja upravljati provedbom Zakona o javnoj nabavi. Uprava za sustav javne nabave pri Ministarstvu gospodarstva zajedno s ostalim ključnim institucijama u ovom sektoru nastavlja s radom na poboljšanju transparentnosti i pouzdanosti sustava. Potrebni su trajni naponi kako bi se osigurala koordinacija i učinkovito sprečavanje korupcije, prijevara i nepravilnosti u postupcima javne nabave. Nakon donošenja novog Zakona o javnoj nabavi organizirane su aktivnosti intenzivne obuke državnih službenika, gospodarskih subjekata i naručitelja na središnjoj i lokalnoj razini. Potrebno je dodatno povećati njihove sposobnosti, osobito s obzirom na izbjegavanje sukoba interesa u postupcima javne nabave, korupcije, prijevara i nepravilnosti.

U području koncesija potrebno je pojačati administrativnu sposobnost Ministarstva financija daljnjim stručnim usavršavanjem ne samo zaposlenika Ministarstva, nego i korisnika koncesija. Nakon donošenja nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija uspostavljena je Služba za koncesije i javno-privatno partnerstvo, a čine ju odjel za registraciju koncesija i odjel za javno-privatno partnerstvo. Zaposleno je sedam od planiranih 13 zaposlenika. Potrebni su trajni naponi za održavanje koordinacije između Ministarstva financija i Agencije za javno-privatno partnerstvo kako bi se osigurala učinkovita provedba projekata koncesija i javno-privatnog partnerstva u RH. Potrebni su dodatni naponi za poticanje ulaganja privatnog sektora kroz javno-privatna partnerstva.

Agencija za javno-privatno partnerstvo nastavlja poboljšavati svoju sposobnost za ocjenjivanje i odobravanje prijedloga projekata za JPP, natječajne dokumentacije i konačnih nacrtu ugovora u skladu s odredbama Zakona o javno-privatnom partnerstvu. Potrebno je osmisлити nove metodološke alate i uložiti dodatne napore, osobito za jačanje sposobnosti gospodarskih subjekata za izradu visoko kvalitetnih projekata i učinkovitu provedbu smjernica i priručnika JPP-a.

Zakonodavno usklađivanje u području **pravnih lijekova** je umjereno napredovalo. Potrebno je pojačati djelovanje Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave. Državna komisija treba poboljšati svoj unutarnji ustroj. Iako je većina zabilježenih slučajeva riješena tijekom dvanaest mjeseci, rastući broj žalbi, sve dulji vremenski rok potreban za donošenje odluka komisije (70 dana umjesto obaveznih 12 dana) i nedostatak pravno obvezujućeg statuta i pravilnika o unutarnjem ustroju uzrokuju određenu zabrinutost. Potrebni su daljnji naponi za poboljšanje kvalitete donesenih odluka, posebno u vidu priprema za buduće upravljanje strukturnim fondovima te s obzirom na ključnu ulogu Državne komisije kao glavnog nadzornog tijela u području pravnih lijekova nakon pristupanja.

Državni ured za središnju javnu nabavu postigao je dobre rezultate u provođenju centraliziranih postupaka javne nabave. Trenutačno zapošljava 16 osoba. Potrebni su daljnji naponi za poboljšanje njegove učinkovitosti.

Zaključak

U području javne nabave Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i očekuje se da će biti u mogućnosti provoditi pravnu stečevinu od dana pristupanja. Potrebni su daljnji naponi, posebno za provedbu novog Zakona o javnoj nabavi, osobito na lokalnoj razini, također u vidu budućeg upravljanja strukturnim fondovima, kako bi se osiguralo dovršenje priprema za članstvo do dana pristupanja. Potrebno je poboljšati sustav pravnih lijekova. Potrebno je ojačati administrativnu sposobnost različitih tijela u području javne nabave.

4.6. Poglavlje 6.: Pravo trgovačkih društava

U području **prava trgovačkih društava** hrvatsko je zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom. Potrebno je riješiti određene nedosljednosti, posebno u vezi s pravima dioničara.

U području **računovodstva** hrvatsko je zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom. Hrvatski Odbor za standarde financijskog izvještavanja nastavlja objavljivati prijevode Međunarodnih računovodstvenih standarda, Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i tumačenja Odbora za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja.

U području **revizije** hrvatsko je zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom. Djelovanje Odbora za javni nadzor revizije i revizorskog tima za kontrolu kvalitete je bilo zadovoljavajuće u ovom razdoblju. Revizorski tim za kontrolu kvalitete u okviru Hrvatske revizorske komore je potpuno operativan i broji pet člana osoblja zaposlenih na puno radno vrijeme.

Zaključak

U području prava trgovačkih društava Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i sposobna je provoditi pravnu stečevinu od dana pristupanja.

4.7. Poglavlje 7.: Pravo intelektualnog vlasništva

U području **autorskog prava i srodnih prava i prava industrijskog vlasništva**, Hrvatska je uskladila svoje zakonodavstvo.

U području **provedbe prava**, u rujnu 2011. Ured za usklađivanje na unutarnjem tržištu (OHIM) i Državni zavod za intelektualno vlasništvo potpisali su Memorandum o razumijevanju o suradnji, nakon čega je uslijedilo potpisivanje dvaju dodatnih sporazuma o suradnji u specifičnim aktivnostima u vezi sa žigom. U travnju 2012. pokrenuta je nova zajednička internetska stranica provedbenih tijela.

U pogledu intelektualnog vlasništva potrebno je staviti veći naglasak na jačanje kapaciteta policije i državnog odvjetništva za rješavanje složenijih slučajeva te na podizanje javne svijesti o pravima intelektualnog vlasništva. Državni zavod za intelektualno vlasništvo ima dostatne administrativne sposobnosti.

Zaključak

U području prava intelektualnog vlasništva Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i sposobna je provoditi pravnu stečevinu od pristupanja.

4.8. Poglavlje 8.: Tržišno natjecanje

Hrvatska je u velikoj mjeri uskladila svoje zakonodavstvo u području **anti-trusta i koncentracija** te **državnih potpora**. Isto tako nastavila je s naporima u cilju stvaranja pozitivne evidencije provedbe. Hrvatska Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN) u potpunosti je operativno i funkcionalno neovisna; izvršava svoje zadaće u skladu sa zakonodavstvom koje je na snazi. Postoji odgovarajući sustav kontrole koncentracija i državnih potpora.

U području **anti-trusta i koncentracija**, od 1. listopada 2011. AZTN je donio 29 odluka i 25 mišljenja. AZTN je nastavio dostavljati vladi ocjene nacrta prijedloga zakona i druga stručna mišljenja.

U području **državnih potpora** AZTN je donio 30 odluka, od kojih se 13 odnosilo na programe potpora, a 17 na pojedinačne mjere potpora.

U odnosu na obveze Hrvatske o izvješćivanju o sektoru čelika, prva izvješća dostavljena su Komisiji 15. prosinca 2011. i 18. lipnja 2012. u skladu sa zahtjevima utvrđenim tijekom pregovora.

Sisak još mora vratiti primljene potpore. U listopadu 2011. vlasnici su odlučili zatvoriti i prodati željezaru, što je imalo za posljedicu potpunu obustavu proizvodnje. Vlasnici CMC Sisak prodali su željezaru novom investitoru, talijanskoj grupi Danieli.

Izvješća također sadrže ažurirane informacije o stečajnom postupku u slučaju druge željezare, Željezare Split.

Kada je riječ o dijelu u kojem se obvezala na izvješćivanje o brodograđevnoj industriji, 16. siječnja 2012. Hrvatska je podnijela prvo šestomjesečno izvješće o restrukturiranju hrvatskih brodogradilišta u poteškoćama, u skladu sa zahtjevima iz Priloga VIII. Aktu o pristupanju. Izvješće sadrži podatke o mjerama koje su poduzete u cilju ponovne uspostave održivosti, korištenim potporama, vlastitom doprinosu i kapacitetu proizvodnje, slijedeći metodologiju za praćenje provedbe od strane Hrvatske koja je dogovorena s Komisijom. Izvješće također sadrži detalje o sporazumima kojima se uređuju imovinsko-pravni odnosi u vezi s obeštećenjem za pomorsko dobro. Dana 16. srpnja 2012. Hrvatska je dostavila svoje drugo šestomjesečno izvješće o restrukturiranju hrvatske brodograđevne industrije. Uz to, Hrvatska je dostavila prvo Izvješće o godišnjoj proizvodnji brodogradilišta u procesu restrukturiranja.

U ožujku 2012. prihvaćena je ponuda za brodogradilište Brodosplit. Potrebno je preispitati njegov plan restrukturiranja s obzirom na promjene koje su se dogodile nakon početnog prihvaćanja plana u veljači 2011., naime značajno povećanje dobivene pomoći. U skladu s Aktom o pristupanju Komisija mora prihvatiti sve izmjene planova restrukturiranja. Komisija je 16. kolovoza 2012. prihvatila revidirani plan restrukturiranja. Hrvatska je navela da će ugovor o privatizaciji biti potpisan bez odlaganja. Ponude za brodogradilišta Kraljevica i Brodotrogir Vlada je odbila, a ponudu za brodogradilište 3. MAJ potencijalni investitor je povukao. Vlada je odlučila pokrenuti stečajni postupak za Kraljevicu i prodati Brodotrogir novom investitoru. Za 3. MAJ Hrvatska je odlučila potražiti nova rješenja za privatizaciju i restrukturiranje.

Kada je riječ o postojećim potporama, Hrvatska je Komisiji dostavila popis od 11 mjera potpora za koje želi da se smatraju postojećim potporama na dan pristupanja. Sedam od tih mjera uključeno je u Akt o pristupanju. Hrvatska treba dostaviti daljnje informacije o preostalim mjerama potpora kako bi Komisija dovršila svoju ocjenu.

Zaključak

Hrvatska općenito ispunjava obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području tržišnog natjecanja i trebala bi biti u mogućnosti provoditi pravnu stečevinu nakon pristupanja. Povećani naponi moraju se posvetiti potpisivanju ugovora o privatizaciji brodogradilišta u poteškoćama.

4.9. Poglavlje 9.: Financijske usluge

U području **bankarstva i financijskih konglomerata** hrvatsko je zakonodavstvo uglavnom već usklađeno s pravnom stečevinom. Daljnje usklađivanje je potrebno za puno provođenje posljednje Direktive o kapitalnim zahtjevima (CRD III). Očekuju se pripreme za provedbu CRD IV. Hrvatski bankovni stručnjaci u svojstvu promatrača počeli su sudjelovati u radnim tijelima Europskog odbora za sistemski rizik i Europske agencije za nadzor bankovnog sustava. Hrvatska je općenito dobro uznapredovala u području bankovnog zakonodavstva i nadzora.

Hrvatska je uglavnom uskladila svoje zakonodavstvo u području **osiguranja i strukovnih mirovina**. Hrvatska je sada potpuno usklađena s Direktivom 2003/41/EZ o djelatnostima i nadzoru institucija za dobrovoljno mirovinsko osiguranje čiji je pokrovitelj poslodavac. Pripreme za provedbu Direktive Solventnost II. su u tijeku. Hrvatska agencija za nadzor

financijskih usluga (HANFA) surađuje s Europskom agencijom za nadzor vrijednosnih papira i tržišta kapitala (ESMA) i Europskom agencijom za nadzor osiguranja i strukovnih mirovinskih osiguranja (EIOPA) u vezi s tehničkim detaljima za sudjelovanje predstavnika HANFA-e u radu obaju europskih regulatora.

U području **infrastrukture financijskog tržišta** zakonodavno usklađivanje s pravnom stečevinom je gotovo dovršeno donošenjem propisa usmjerenih na punu provedbu Direktive 2009/44/EZ o konačnosti namire. Potrebni su daljnji naponi za provođenje Direktive 2010/78/EU (Omnibus I).

U području **tržišta vrijednosnim papirima i investicijskih usluga** zakonodavno usklađivanje s pravnom stečevinom je gotovo dovršeno. Potrebni su daljnji naponi za provođenje Direktive o Prospektu 2010/79/EU i Direktive UCITS IV 2009/65/EZ.

Što se tiče administrativne sposobnosti, oba regulatora, Hrvatska narodna banka i HANFA, nastavili su s programima edukacije svog osoblja i osoblja iz tijela pod nadzorom. Nastavili su suradnju s domaćim i stranim regulatorima, posebno iz država članica EU. HANFA je povećala broj svojih zaposlenika sa 134 na 138, a promjenom unutarnjeg ustroja stvorena je nova pozicija glavnog tajnika na kojeg su prenesene izvršne ovlasti. Također su imenovani predsjednik i članovi Upravnog vijeća HANFA-e. Preostaje vidjeti kako će se to odraziti na nadzornu funkciju HANFA-e i njezinu neovisnost. Potrebno je održati jaku administrativnu sposobnost ovih nadzornih institucija.

Zaključak

Hrvatska ispunjava obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području financijskih usluga i u mogućnosti je provoditi pravnu stečevinu od dana pristupanja.

4.10. Poglavlje 10.: Informacijsko društvo i mediji

Zakonodavno usklađivanje u području **elektroničkih komunikacija i informacijske tehnologije** (ICT), čime će se omogućiti tržišno natjecanje i postići viši stupanj zaštite potrošača, dodatno je uznapređovalo i gotovo dovršeno. Zakon o naknadi za pružanje usluga u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama, koji je kao privremena mjera ponovno uveden u siječnju 2012., ponovno je ukinut u srpnju. Istovremeno, međutim, novi Pravilnik koji je stupio na snagu u kolovozu 2012., povećao je jednokratne naknade za dozvolu za uporabu radiofrekvencijskog spektra za mobilne operatore. Provedba zaštitnih mjera konkurentnosti i postupci analize tržišta dobro su uznapređovali. Nastavljene su aktivnosti vezane uz projekt pripreme modela troškovnog računovodstva. Stopa penetracije na tržište širokopojasnog pristupa se lagano povećala dosegnuvši 26 % krajem 2011. Dok je mobilni širokopojasni pristup dobro razvijen na temelju standarda EU-a, opći širokopojasni pristup kućanstava treba poboljšati. Pokrenut je projekt za širokopojasne usluge u neprofitabilnim područjima (otoci i planinska područja) kako bi se širokopojasni pristup internetu doveo u škole i bolnice. Također su poduzete mjere za poboljšanje pristupa uslugama elektroničkih komunikacija za osobe s invaliditetom. Hrvatska se sada treba usredotočiti na osiguranje održivog tržišnog natjecanja, uključujući poboljšani pristup pravu puta, a dovršenje modela troškovnog računovodstva treba biti jedan od njezinih prioriteta. Operator telefonske mreže iz razdoblja monopola i dalje ima jaku poziciju na tržištu fiksnog širokopojasnog pristupa i na tržištu fiksnih govornih usluga.

Administrativna sposobnost Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) sa više od 170 zaposlenika smatra se dostatnom. Potrebni su trajni naponi za daljnji razvoj strateških i operativnih sposobnosti Agencije.

U području **usluga informacijskog društva** Hrvatska je dovršila usklađivanje s pravnom stečevinom. Izmjene Zakona o elektroničkoj trgovini donesene su u studenom 2011. radi usklađivanja s pravnom stečevinom. Nova Strategija razvoja širokopojasnog pristupa za razdoblje 2012.-2015., zajedno s planom provedbe, donesena je u listopadu 2011. na temelju Digitalne agende za Europu (DAE). U tijeku je osnivanje koordinacijskog povjerenstva koje će uključiti sve interesne strane, a Ministarstvo uprave je preuzelo odgovornost za politiku informacijskog društva. U listopadu 2011. donesena je Odluka o utvrđivanju ciljeva razvoja elektroničke uprave u tijelima državne uprave za razdoblje 2011.-2015. Hrvatska je napredna u području e-Zdravstvo. Hrvatska ima aktivnu ulogu u mnogim povezanim inicijativama EU-a. Međutim, ne postoji opća nacionalna strategija za razvoj informacijskog društva.

U području **audiovizualne politike** Hrvatska je dovršila usklađivanje s pravnom stečevinom. Zakon o elektroničkim medijima i provedbeni akti kojima se uređuju elektronički mediji nastavljaju se primjenjivati. Novi Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji donesen je u srpnju 2012. Izmjenama Kaznenog zakona, donesenim u listopadu 2011., potvrđena je dekriminalizacija klevete. Administrativna sposobnost Agencije za elektroničke medije je ojačana. Potrebni su trajni naponi kako bi se osigurala nezavisnost javne radiotelevizije i povećala njezina transparentnost, posebno kroz pravilnu provedbu zakonodavnog okvira.

Zaključak

Hrvatska ispunjava obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području informacijskog društva i medija i u mogućnosti je provoditi pravnu stečevinu od pristupanja.

4.11. Poglavlje 11.: Poljoprivreda i ruralni razvitak

U pogledu horizontalnih pitanja Hrvatska je postigla dobru razinu usklađenosti s pravnom stečevinom i pripreme se odvijaju prema planu. U skladu s dogovorenim prijelaznim režimom Hrvatska se obvezala pripremiti za uvođenje izravnih plaćanja od 2013., uključujući izravna plaćanja za razminirana zemljišta stavljena u poljoprivrednu namjenu. Hrvatska je izmijenila Zakon o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju i objavila Pravilnik o izravnim plaćanjima i ruralnom razvoju za 2012., iako je tek djelomično usklađena s pravnom stečevinom. Sukladno navedenome, pokrenuta je nacionalna kampanja za 2012. na temelju sustava izravnih plaćanja usklađenim s pravnom stečevinom. Hrvatska još mora u potpunosti uskladiti svoje zakonodavstvo u području izravnih plaćanja te ga provesti, kako bi se pripremila za primjenu sustava izravnih plaćanja od 2013. Hrvatska treba osigurati da se akreditacija Agencije za plaćanja dovrši do kraja 2012. i da od siječnja 2013. spomenuta agencija bude potpuno funkcionalna u skladu s pravnom stečevinom, kako bi u 2013. mogla ostvariti pravo na povrat izravnih plaćanja iz proračuna EU-a. Potrebno je dodatno ojačati sposobnost nadležnog tijela. U skladu s

dogovorenim prijelaznim režimom Hrvatska se obvezala da će za nadopunu nacionalnih izravnih plaćanja koristiti najviše 20 % godišnjih sredstava za ruralni razvoj u 2014., 2015. i 2016.

Provedba plana za uspostavljanje integriranog administrativnog kontrolnog sustava (IAKS) i osnivanje Agencije za plaćanja napreduje prema planu. Sposobnost Agencije za plaćanja je dodatno ojačana razvojem softvera za upravljanje izravnim plaćanjima EU-a i obukom djelatnika. Sustav za identifikaciju zemljišnih čestica (ARKOD) se redovito ažurira. Izrađen je softver za provedbu mjera ruralnog razvoja, koji će se kasnije trebati prilagoditi budućem Programu za ruralni razvoj za razdoblje 2014.-2020. Hrvatska treba izbjeći svako odlaganje u restrukturiranju regionalnih ureda i zapošljavanju dodatnih djelatnika.

Hrvatska je nastavila s pilot istraživanjima Sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN). Prema novom Zakonu o poljoprivrednoj savjetodavnoj službi provedbu FADN-a osigurava Poljoprivredna savjetodavna služba. Potrebno je dodatno ojačati ljudske i financijske resurse u tom sektoru. Hrvatska treba pripremiti obvezno godišnje izvješće o knjigovodstvenim podacima za 2013. u FADN-u.

Usklađivanje u području **zajedničkog uređenja tržišta** je u tijeku. Provedba plana s ciljem pune pripreme za primjenu jedinstvene Uredbe o zajedničkom uređenju tržišta do dana pristupanja odvija se kako je predviđeno. Hrvatska je donijela nekoliko provedbenih propisa za sektore voća i povrća, šećera, mlijeka i mliječnih proizvoda. Provode se tržišni standardi za voće i povrće. Hrvatska treba dodatno ojačati ljudske resurse kako bi ispunila zahtjeve EU-a u vezi s izvješćivanjem.

U području **ruralnog razvoja** pripreme su umjereno napredovale. Hrvatska je nastavila s provođenjem IPARD-a (Instrumenta pretpristupne pomoći za ruralni razvoj). Unatoč poboljšanjima potrebno je pojačati apsorpcijske sposobnosti. U skladu s dogovorenim prijelaznim režimom Hrvatska se obvezala da će nastaviti koristiti IPARD program u 2013. i da će postpristupni program ruralnog razvoja koristiti od 2014. Hrvatska treba ubrzati pripreme za budući program ruralnog razvoja i ugovor o partnerstvu za fondove iz Zajedničkog strateškog okvira. Posebna se pozornost treba posvetiti razvoju poljoprivredno-okolišnih mjera i ekološke poljoprivrede te programima plaćanja za područja koja se suočavaju s prirodnim ograničenjima. Hrvatska treba osigurati kontinuitet osoblja i njegovu obuku.

Usklađivanje u područjima **politike kvalitete i ekološke poljoprivrede** je uznapredovalo. Hrvatska je donijela provedbene propise o akvakulturi, oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i objavila smjernice za njihovo registriranje. U skladu s dogovorenim prijelaznim režimom Hrvatska se obvezala da će najkasnije do 1. srpnja 2014. dostaviti zahtjeve za registraciju, na razini EU-a, poljoprivrednih proizvoda s oznakama izvornosti, zemljopisnog podrijetla ili tradicionalnog ugleda. U području ekološke poljoprivrede Hrvatska treba od dana pristupanja osigurati učinkovit sustav kontrole uključujući nadzor mjerodavnog tijela.

Zaključak

Hrvatska općenito ispunjava obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području poljoprivrede i ruralnog razvoja i trebala bi biti u mogućnosti provoditi pravnu

stečevinu od pristupanja. Potrebno je povećati napore u području izravnih plaćanja i ruralnog razvoja kako bi se osiguralo dovršenje priprema za članstvo do dana pristupanja.

4.12. Poglavlje 12.: Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika

Hrvatska je dovršila usklađivanje svog zakonodavstva u području **opće sigurnosti hrane** te se približila potpunoj provedbi usklađenog zakonodavstva. Potrebni su trajni napori kako bi se osigurala ravnomjerna provedba na cijelom državnom području Hrvatske.

Zakonodavno usklađivanje u području **veterinarstva** dodatno je uznapredovalo te je gotovo dovršeno. Hrvatska je nastavila donositi provedbene propise. Poboljšana je sposobnost kontrole budući da su, pored službenih veterinarara, akreditirana određena kontrolna tijela koja zapošljavaju ovlaštene veterinare. Postupak akreditacije je još u tijeku. U skladu s dogovorenim prijelaznim režimom Hrvatska može iznimno, najduže 12 mjeseci od pristupanja, zadržati kokoši nesilice u postojećim kavezima koji nisu u skladu s propisima EU-a. Hrvatska mora osigurati da jaja iz takvih kaveza budu označena posebnom oznakom i stavljena isključivo na domaće tržište. Hrvatska treba ubrzati rad na uspostavi i opremanju dogovorenih graničnih inspekcijskih postaja. U skladu s dogovorenim režimom Hrvatska se obvezala da će od dana pristupanja za provoz proizvoda životinjskog podrijetla kroz državno područje Bosne i Hercegovine u Neumu (neumski koridor) uspostaviti režim u kojem će takve pošiljke biti izuzete od potrebnih veterinarskih pregleda prije ponovnog ulaska na područje EU-a. Hrvatska treba potpuno opremiti i osposobiti ulazne točke sjeverno i južno od koridora te osigurati učinkovite tehničke sustave nadzora radi učinkovite kontrole.

Usklađivanje s pravnom stečevinom u području **stavljanja na tržište hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog podrijetla** je dodatno uznapredovalo. Hrvatska je nastavila provoditi svoj program za unapređenje objekata za proizvode životinjskog podrijetla i objekata za nusproizvode životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni prehrani ljudi, ali je i dalje potrebno pomno pratiti njegovo provođenje. U skladu s dogovorenim prijelaznim režimom objekti u sektorima mlijeka, mesa, ribe i nusproizvoda životinjskog podrijetla moraju se uskladiti s pravnom stečevinom o sigurnosti hrane do kraja 2015. Hrvatska mora pojačati svoje napore za uspostavu sabirališta za visoko rizične nusproizvode životinjskog podrijetla.

Zakonodavno usklađivanje u području **pravila o sigurnosti hrane i posebnim pravilima za hranu za životinje** je dodatno uznapredovalo i gotovo dovršeno. Hrvatska mora osigurati dostatnu administrativnu i kontrolnu sposobnost.

Zakonodavno usklađivanje u području **fitosanitarne politike** je dodatno uznapredovalo i gotovo dovršeno. Doneseni su dodatni provedbeni propisi u području biljnog zdravstva i sredstava za zaštitu bilja. Hrvatska mora nastaviti s naporima, posebno u pogledu osnivanja graničnih inspekcijskih postaja i jačanja administrativne sposobnosti. U skladu s dogovorenim prijelaznim režimom Hrvatska se obvezala da će do kraja 2014. prestati stavljati na tržište određene sorte repe, žitarica, uljarica i predivog bilja, krmnog bilja, povrća i sjemenskog krumpira, koje nisu prošle ispitivanje za procjenu različitosti, ujednačenosti i stabilnosti (DUS). Hrvatska treba osigurati da se to bilje i sjemenje ne stavlja na tržište EU-a tijekom prijelaznog razdoblja.

Hrvatska treba osigurati usklađivanje svojih bilateralnih veterinarskih i fitosanitarnih sporazuma s pravnom stečevinom do pristupanja.

Hrvatska je napredovala u usklađivanju s pravnom stečevinom u području **genetički modificiranih organizama (GMO)**. Izradila je nove postupke i provela aktivnosti izvješćivanja i praćenja. I dalje su potrebni trajni napori u ovom području.

Zaključak

Hrvatska općenito ispunjava obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području sigurnosti hrane, veterinarstva i fitosanitarne politike i trebala bi biti u mogućnosti provoditi pravnu stečevinu od pristupanja. Potrebno je povećati napore u području sektora nusproizvoda životinjskog podrijetla, unapređenja i praćenja objekata te posebno u vezi s graničnim inspekcijskim postajama. Trajnu pozornost treba posvetiti daljnjem jačanju administrativne sposobnosti u ovom području.

4.13. Poglavlje 13.: Ribarstvo

U područjima **upravljanja resursima i flotom** Hrvatska je općenito uskladila svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom. Hrvatska je nastavila donositi provedbene propise u područjima gospodarskog ribolova, dozvola za ribolov i prikupljanja podataka. Ribarstveni monitoring centar nastavlja s radom. Hrvatska je započela s pripremom planova upravljanja u skladu s Mediteranskom uredbom te u skladu s dogovorenim prijelaznim režimom kojim su određene metode ribarenja dopuštene do 30. lipnja 2014. Hrvatska je napredovala s izradom registra ribarske flote i punom uspostavom sustava ulaska-izlaska iz flote. Hrvatska treba osigurati da se obveze ispune prema planu, kako bi se potrebni podaci o floti dostavili do pristupanja. Hrvatska treba ubrzati postupak postupnog ukidanja kategorije malog ribolova za osobne potrebe, kako bi se taj postupak dovršio do kraja 2014. u skladu s prijelaznim režimom.

Zakonodavstvo je općenito usklađeno u područjima **nadzora i kontrole** i pripreme napreduju. Nastavlja se poboljšavati administrativna i kontrolna sposobnost, no potrebno je dodatno jačanje, posebno u pogledu zapošljavanja novih ribarskih inspektora za provođenje kontrola na obali i kopnu. Hrvatska treba dovršiti ugradnju satelitskog sustava praćenja plovila.

U području **strukturnih aktivnosti** usklađivanje je umjereno unapredovalo. Uspostavljena su administrativna tijela za korištenje Europskog fonda za ribarstvo. Hrvatska treba usuglasiti nacionalni strateški plan i bez odlaganja pripremiti operativne programe. Potrebno je uspostaviti pouzdani sustav upravljanja i kontrole kojim će se osigurati pravilno i učinkovito provođenje operativnih programa. Hrvatska treba ubrzati pripremu ugovora o partnerstvu za fondove iz Zajedničkog strateškog okvira te za provedbu budućeg Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.

Hrvatska je općenito uskladila svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom u područjima **tržišne politike i državnih potpora**. Prikupljanje podataka o vrstama, količinama i cijenama je poboljšano. Hrvatska treba povećati napore za osnivanje proizvođačkih organizacija i usklađivanje tržišnih standarda.

U području **međunarodnih sporazuma** usklađivanje je umjereno napredovalo. Hrvatska je nastavila provoditi sve preporuke Međunarodne komisije za zaštitu atlantskih tuna (ICCAT)

kojima se uređuje ulov, uzgoj i trgovina tunom. Što se tiče Opće komisije za ribarstvo Sredozemlja (GFCM), Hrvatska nastavlja usklađivati svoj nacionalni pravni okvir s preporukama GFCM-a. Potrebno je osigurati pravodobno usklađivanje s pravnom stečevinom u ovom području do dana pristupanja.

Zaključak

Hrvatska općenito ispunjava obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području ribarstva i trebala bi biti u mogućnosti provoditi pravnu stečevinu od pristupanja. Potrebno je povećati napore u području upravljanja resursima i flotom, inspekcije i kontrole te strukturne politike, posebno u pogledu izrade planova upravljanja, postupnog ukidanja kategorije malog ribolova za osobne potrebe i dovršetka sustava satelitskog praćenja plovila.

4.14. Poglavlje 14.: Prometna politika

Usklađivanje u području **cestovnog prometa** je gotovo dovršeno. Hrvatska je izmijenila svoje zakonodavstvo kako bi osigurala usuglašenost s pravnom stečevinom o vozačkim dozvolama, kvalifikacijama i obukom vozača te o sigurnosnom upravljanju cestovnom infrastrukturom. Još se trebaju donijeti provedbeni propisi, a treba nastaviti i s daljnjim naporima kako bi se osigurala učinkovita provedba pravne stečevine u području cestovnog prometa.

Zakonodavno usklađivanje u području **željezničkog prometa** na visokoj je razini, ali bit će potrebno povećati daljnje napore u pojedinim područjima da se propisi u potpunosti usklade s pravnom stečevinom. Agencija za regulaciju tržišta željezničkih usluga poduzela je korake u vezi s nedostatkom neovisnosti upravitelja infrastrukture. Osim toga, financijska održivost upravitelja infrastrukture i putničkog prijevoza bez potpore javnim sredstvima i dalje ostaje problematična. Vezano uz Agenciju za sigurnost željezničkog prometa, donesen je akcijski plan za jačanje njezine administrativne sposobnosti. Međutim, sadašnja razina popunjenosti osobljem i oprema kojom raspolaže i dalje nije primjerena. Trebaju se još usvojiti potrebni pravilnici za funkcioniranje Agencije, a registracija vozila još uvijek nije prenesena s ministarstva na agenciju. Agencija je poboljšala suradnju na razini EU-a, točnije s Agencijom europskih željeznica. Agencija je nedavno dala odobrenje HŽ infrastrukturi i započela je rad na registru vozila. Još se mora donijeti i provesti zakon o istražnom tijelu za nesreće u pomorskom, željezničkom i zračnom prometu.

U pogledu **prometa unutaršnjim plovnim putovima**, pripreme su u naprednoj fazi. U toku je provedba Riječnog informacijskog servisa (RIS) u Hrvatskoj, uz konstrukciju i postavljanje opreme, što će biti dovršeno do dana pristupanja. Planira se da će se RIS u potpunosti provoditi na rijeci Dunav do dana pristupanja; provedba RIS-a dužinom rijeke Save odgođena je do 2015. kako bi se postigla koordinacija provedbe RIS-a s drugim zemljama kroz koje prolazi taj vodeni tok.

Pripreme u odnosu na **kombinirani promet** su u naprednoj fazi, ali se odgovarajući zakoni još trebaju revidirati kako bi se u potpunosti uskladili s pravnom stečevinom.

U području **zračnog prometa** usklađivanje s pravnom stečevinom je dobro uznapredovalo, posebno u odnosu na provedbu Sporazuma o europskom zajedničkom zračnom prostoru i inicijativom o Jedinstvenom europskom nebu. Hrvatska treba ustrajati u naporima da postigne potpunu usklađenost Zakona o zračnom prometu i s njim povezanih podzakonskih akata s

pravnom stečevinom te također poduzeti potrebne izmjene nakon osnivanja istražnog tijela za nesreće u pomorskom, željezničkom i zračnom prometu.

U odnosu na **pomorski promet** pripreme su gotovo dovršene, budući da je Hrvatska uspostavila Informacijski sustav nadzora i upravljanja pomorskim prometom (VTMIS), a potpuna operativnost sustava planirana je za početak 2013. Hrvatska zastava je i tijekom 2011. ostala na Bijeloj listi Pariškoga Memoranduma o razumijevanju (MoU). Potrebno je posvetiti posebnu pozornost kako bi se osigurao nediskriminirajući pristup tržištu u pomorskim sporazumima te osnivanju neovisnog tijela za istraživanje nesreća.

U odnosu na **satelitsku navigaciju** pripreme su dovršene. Nakon pristupanja Hrvatska će kao država članica EU-a sudjelovati u programu Galileo.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području prometne politike i očekuje se da će biti u stanju provoditi pravnu stečevinu do dana pristupanja. Potrebni su daljnji naponi posebno pri jačanju administrativne sposobnosti i osiguranju neovisnosti zajedničkog tijela za istraživanje nesreća koje se još treba osnovati, kako bi se osiguralo da Hrvatska dovrši pripreme za članstvo do dana pristupanja.

4.15. Poglavlje 15.: Energetika

U području **sigurnosti opskrbe** pripreme su u naprednoj fazi. Što se tiče obveznih zaliha nafte dostatnih za 90 dana, Hrvatska je formirala ciljane zalihe u skladu s pravnom stečevinom. Ona treba nastaviti s naporima izgradnje vlastitih skladišnih kapaciteta.

U području **unutarnjeg energetskeg tržišta** postignut je umjereni napredak. Hrvatska je prilagodila svoje provedbeno zakonodavstvo kako bi ga dodatno uskladila s pravnom stečevinom. Usklađivanje s trećim energetskeg paketa znatno kasni, u usporedbi s prvobitnim vremenskim rasporedom Hrvatske, i tek ga treba ostvariti. Potrebni su daljnji naponi da se poboljša tržišno natjecanje na tržištima električne energije i plina, a posebno je potrebno osigurati da regulirane tarife odražavaju stvarne troškove, te da metodologija za njihovo utvrđivanje bude poznata i transparentna. Potrebno je ukinuti privremeno reguliranje najviše cijene (*price cap*) za povlaštene kupce, što je postala redovita praksa. Usto, HERA treba imati istaknutiju i neovisniju ulogu, za što ju je potrebno depolitizirati. Treba ukinuti tarifu za dobavu plina dobavljaču plina za opskrbljivače tarifnih kupaca.

U području **obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti**, pripreme su umjereno napredovale. Povećavaju se ulaganja, ali su još uvijek ispod ciljeva zacrtanih u pravnoj stečevini. Iako se u 2012. počelo rješavati pitanje kompliciranih i dugotrajnih postupaka za projekte u području obnovljivih izvora energije (OIE), potrebni su daljnji naponi u vezi s time. Bit će također potrebno ulagati u prijenosne i distribucijske mreže kako bi se omogućio prihvat intermitentne električne energije u sustav. Izmijenjen je Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji i Zakon o prostornom uređenju i gradnji. Za potpunu usklađenost potrebno je donijeti provedbene propise, posebno u vezi s energetskeg učinkovitosti u zgradarstvu.

U području **nuklearne energije, nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja**, Hrvatska je u većem dijelu uskladila svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom. Provedbeni propis o

fizičkom osiguranju radioaktivnih izvora, nuklearnog materijala i nuklearnih postrojenja stupio je na snagu. Prijašnja odvojena regulatorna tijela, sada objedinjena u Državnom zavodu za radiološku i nuklearnu sigurnost (DZRNS), funkcioniraju kao jedinstveno tijelo, ali je potrebno obratiti dodatnu pozornost kako bi se osigurala neovisnost Zavoda i nastavilo s jačanjem administrativne sposobnosti. Direktive Euratoma o informiranju javnosti i o pošiljkama radioaktivnog otpada i tvari još nisu prenesene. Nacrt nacionalnog plana intervencija za slučaj nuklearnih nesreća je izrađen i IAEA je provela misiju o djelovanju i ispitivanju stanja pripravnosti u slučaju izvanrednog događaja. Provedbeni propisi o određenim aspektima, poput kontrole zatvorenih visokoaktivnih radioaktivnih izvora i izvora bez posjednika, još nisu stupili na snagu. Osim toga Hrvatska treba izraditi nacionalni program za zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada od stvaranja do odlaganja, uključujući radioaktivni otpad i istrošeno gorivo iz nuklearne elektrane Krško, što je u skladu s nedavno usvojenom Direktivom 2011/70/EURATOM.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području energetike i očekuje se da će biti u stanju provoditi pravnu stečevinu po pristupanju. Međutim, potrebni su daljnji napor, posebno oko usklađivanja s trećim paketom za unutarnje energetske tržište te osiguranja razvoja konkurentnog tržišta električne energije i plina. Hrvatska također treba nastaviti s naporima kako bi ispunila zahtjeve za 2020. u vezi s promicanjem energetske učinkovitosti i obnovljive energije, kao i poboljšala administrativne kapacitete, posebno u Sektoru za energetiku Ministarstva gospodarstva, kako bi se osigurao dovršetak priprema Hrvatske za članstvo do dana pristupanja.

4.16. Poglavlje 16.: Porezi

Zakonodavno usklađivanje u području **neizravnog oporezivanja** je dalje napredovalo i gotovo je dovršeno. Novi zakonski propisi su doneseni o uvođenju elektroničkog sustava za nadzor kretanja robe na koje se plaćaju trošarine. Potrebno je dovršiti zakonodavno usklađivanje u području posebnih poreza i PDV-a, uz posebnu pozornost upućenu području primjene sniženih stopa, duhanske proizvode, izuzeća i posebne programe.

U skladu s odobrenim prijelaznim mjerama, Hrvatska se obavezala do kraja 2014. ukinuti izuzeće od PDV-a u vezi s građevinskim zemljištem, bez obzira gradi li se na njemu ili ne. Slično se, u skladu s prijelaznim mjerama, Hrvatska obavezala ukinuti do kraja 2017. posebne poreze (trošarine) na cigarete koje su ispod minimalne razine određene pravnom stečevinom.

Zakonsko usklađivanje u području **izravnog oporezivanja** dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. U studenom 2011. i veljači 2012. doneseno je zakonodavstvo o provedbi Zakona o porezu na dobit koji je u skladu s pravnom stečevinom o izravnom oporezivanju.

Usklađivanje u području **administrativne suradnje i uzajamne pomoći** dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. Potrebni su daljnji napor da bi se pripremilo osoblje Središnjeg ureda za vezu i Ureda za vezu za posebne poreze za zadaće administrativne suradnje i uzajamne pomoći. Potrebno je razviti IT programske aplikacije za razmjenu podataka u vezi s pravnom stečevinom o oporezivanju štednje. Potrebni su daljnji napor da se smanje zaostaci žalbi za odgodu plaćanja poreza, jer to značajno utječe na prikupljanje nacionalnih proračunskih prihoda (i time samih izvora prihoda EU-a nakon pristupanja). (*Vidi također Poglavlje 33. – Financijske i proračunske odredbe*).

Dalje je napredovalo usklađivanje u području **operativnih kapaciteta i kompjuterizacije** i gotovo je dovršeno. Porezna uprava i Carinska uprava (zadužena za naplatu posebnih poreza) ažurirale su svoje poslovne strategije za razdoblje do nakon pristupanja, zajedno s povezanim sektorskim strategijama, primjerice za ljudske resurse i IT. Daljnji su naponi potrebni za provedbu tih strategija u praksi, posebno razvijanjem konkretnih akcijskih programa i daljnjih sektorskih strategija za određena ključna područja (uključujući kontrole i upravljanje rizikom). Osobni identifikacijski broj (OIB) postao je potpuno operativan i pristup elektronskom sustavu za porezne prijave je proširen. Daljnja se pažnja mora posvetiti potrebi da Hrvatska osigura uspostavu važnih IT sustava koji će biti osposobljeni za razmjenu podataka s institucijama EU-a i drugim državama članicama od dana pristupanja. Potrebno je nastaviti s naporima oko pokretanja Sustava za kretanje i kontrolu posebnih poreza (trošarina) (EMCS) na nacionalnoj razini u ožujku 2013.

Zaključak

Hrvatska ispunjava obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području oporezivanja i za očekivati je da će biti u stanju provoditi pravnu stečevinu od trenutka pristupanja. Usklađivanje s pravnom stečevinom je gotovo dovršeno uz izuzetak nekih područja posebnih poreza i PDV-a. Potrebni su daljnji naponi da bi se osigurala uspostava svih važnih IT sustava koji su sposobni za razmjenu podataka s institucijama EU-a i drugim državama članicama od dana pristupanja, kako bi se osiguralo da Hrvatska dovrši svoje pripreme za članstvo do dana pristupanja.

4.17. Poglavlje 17.: Ekonomska i monetarna politika

Zakonodavno usklađivanje u području **monetarne politike** je dovršeno.

U području **ekonomske politike** Hrvatska je dalje napredovala i gotovo je ispunila obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju. Nastavlja se poboljšavanje institucionalnih i tehničkih kapaciteta za razvoj srednjoročnih makroekonomskih i fiskalnih okvira. Fiskalni izvještaj i Pretpristupni ekonomski program (PEP) 2012.-2014. dostavljeni su u ožujku 2012. i predstavljaju sveobuhvatni, premda optimistični, makroekonomski i fiskalni okvir za ekonomske politike. Sveukupno, sačuvan je širok politički konsenzus o bitnim elementima tržišnoga gospodarstva.

Potrebno je ubrzati provedbu potrebnih strukturnih reformi. Fiskalno izvještavanje treba još bolje uskladiti sa standardima ESA95.

Zaključak

Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području ekonomske i monetarne politike i u stanju je provoditi pravnu stečevinu od pristupanja.

4.18. Poglavlje 18.: Statistika

Zakonodavno usklađivanje u području statistike dodatno je napredovalo i gotovo je dovršeno.

Povećana je odgovornost Državnog zavoda za statistiku (DZS) i on postupno preuzima vodeću metodološku ulogu u izradi izvješćao prekomjernom deficitu i dugu države (Fiskalno izvješće).

Hrvatska je dodatno napredovala u području **klasifikacija i registara**, a Državni zavod za statistiku kontinuirano radi na poboljšanju obuhvata poslovnih jedinica u Statističkom registru i Statističkom registru farmi.

Hrvatska je napredovala u području **sektorskih statistika**. Godišnji BDP podaci objavljeni su sukladno zahtjevima EU. Dodatni naponi potrebni su za dostavu svih podataka u skladu s ESA95 Programom transmisije, izradu potpunog opisa izvora i metoda izračuna BND-a te izradu potpunog seta podataka na području statistike državnog deficita i duga (EDP).

Što se tiče statistike poljoprivrede, u travnju 2012. Eurostatu su dostavljeni Podaci istraživanja o strukturi poljoprivrednih gospodarstava (FSS) i Istraživanja o metodama poljoprivredne proizvodnje (SAPM) za 2010. Korištenje administrativnih podataka za proizvodnju statistike poljoprivrede u stalnom je porastu.

Provedeno je pilot istraživanje za Intrastat. U tijeku je testiranje metodologije za Intrastat i s time povezanih aplikacija u DZS-u i Carinskoj upravi.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području statistike i u stanju je provoditi pravnu stečevinu od trenutka pristupanja.

4.19. Poglavlje 19.: Socijalna politika i zapošljavanje

U području **radnoga prava** Hrvatska je uglavnom uskladila svoje zakonodavstvo. Novi Zakon o strancima, kojim se prenosi pravna stečevina o raspoređivanju radnika, donesen je u listopadu 2011. Još je potrebno uskladiti zakonodavstvo, naime u vezi s uvjetima rada mobilnih radnika koji rade u interoperativnim prekograničnim službama u sektoru željeznica, te s Direktivom o Europskom radničkom vijeću. Potrebno je nastaviti jačati administrativnu sposobnost Agencije za osiguranje radničkih potraživanja. Općinski sud za radne sporove u Zagrebu operativan je od siječnja 2012. Treba nastaviti osposobljavati suce u području radnog prava.

Hrvatska je uglavnom uskladila svoje zakonodavstvo u području **zaštite zdravlja i sigurnosti na radu**. Još preostaje dovršiti zakonodavno usklađivanje vezano uz Zakon o zaštiti na radu. U vezi s administrativnom sposobnosti, nastavljeno je osposobljavanje inspektora rada. Broj inspektora rada (111) još je uvijek manji nego je propisano Zakonom o Državnom inspektoratu (139).

Hrvatska je dobro pripremljena u području **socijalnog dijaloga**. Nakon sastavljanja nove Vlade nastavljaju se redoviti sastanci Gospodarskog i socijalnog vijeća s plenarnim raspravama o pitanjima strateških reformi. Kriteriji reprezentativnosti za sudjelovanje sindikata u kolektivnim pregovorima doneseni su u srpnju 2012. Osnovana su dva bipartitna sektorska vijeća (socijalna vijeća za cestovni i željeznički promet) dodatno dvjema već osnovanim tripartitnim sektorskim vijećima. Organizirana je obuka posrednika u kolektivnim

radnim sporovima. Potrebno je nastaviti jačati sposobnost socijalnih partnera za preuzimanje odgovornosti u socijalnom dijalogu na razini EU-a.

U području **politike zapošljavanja** Hrvatska je dovoljno pripremljena. Izmjene Zakona o doprinosima donesene su u veljači 2012. s ciljem poticanja konkurentnosti tržišta rada. Usvojen je paket za poticanje zapošljavanja usmjeren na pružanje dugoročne izobrazbe mladim ljudima; važno je stvaranje kvalitetnog okvira u provedbi. Povećana su sredstva za aktivne mjere na tržištu rada. Dalje se pogoršalo stanje na tržištu rada, što je posebno teško pogodilo mlade i dugotrajno nezaposlene. Za sada su ograničeni učinci oko dinamiziranja tržišta rada, a prevladaju i strukturne slabosti. Pitanje niskog sudjelovanja i stope zaposlenosti još se treba rješavati (*Vidi: Gospodarski kriteriji*). Politiku zapošljavanja potrebno je podvrgnuti redovitom nadzoru i vrednovanju. Potrebno je još rješavati nerazmjer između potražnje i ponude te predviđanja potrebnih zvanja. Potrebno je još i donijeti sveobuhvatnu strategiju za cjeloživotno učenje. U odnosu na rad na crno, potrebni su veći napor i rješavanje tog pitanja kako u smislu oblikovanja ciljeva politike tako i provedbe.

U odnosu na pripreme za **Europski socijalni fond**, Hrvatska je dobro pripremljena. U toku je zapošljavanje i obuka osoblja. Potrebno je nastaviti s povećavanjem kapaciteta određenih struktura kako bi se omogućilo zadovoljavajuće povlačenje budućih sredstava u okviru europskih strukturnih fondova (ESF).

U području **socijalne uključenosti** Hrvatska je dovoljno pripremljena. Novi Zakon o socijalnoj skrbi donesen je u Saboru u ožujku 2012. s ciljem racionalizacije socijalnih davanja i unapređenja fiskalne i administrativne decentralizacije socijalnih službi. Decentralizacija socijalnih službi tek je u ranoj fazi. Potrebni su daljnji napor kako bi tržište rada postalo bolje uključeno i kako bi se osigurale odgovarajuće mirovine ili potpora prihodima za starije. Posebnu pozornost treba posvetiti zapošljavanju manjina u državnoj upravi. Ostaju izazovi u smislu smanjenja zdravstvenih i regionalnih nejednakosti te u pogledu inkluzivnog ruralnog razvoja. Potrebno je ubrzati provedbu mjera predviđenih Okvirnim planom o deinstitutionalizaciji 2011.-2016.

Osobe s invaliditetom i dalje se suočavaju s diskriminacijom na tržištu rada, a djeca s invalidnošću još se uvijek suočavaju s problemom pristupa obrazovanju. U javnom sektoru, kvote zapošljavanja nisu ispunjene. Potrebno je obratiti pozornost na provedbu propisa kojima se osigurava fizički pristup.

U području **socijalne zaštite** Hrvatska je dovoljno pripremljena. Novi propis kojim se uređuje mirovinski drugi i treći stup stupio je na snagu u listopadu 2011. Potrebno je nastaviti s naporima kako bi se osigurala adekvatnost i održivost mirovina, te dalje smanjiti sustav privilegiranih mirovina. Potrebni su daljnji napor oko poboljšanog zapošljavanja starijih radnika te zaštite starijih osoba bez prihoda. Potrebno je uložiti napore i oko provedbe sveobuhvatnih reformi zdravstvene skrbi kako bi se osigurala njezina učinkovitost i održivost.

Hrvatska je uskladila svoje zakonodavstvo u području **antidiskriminacije** donošenjem izmjena i dopuna Zakona o suzbijanju diskriminacije u rujnu 2012. Provode se mjere usmjerene na razvoj sveobuhvatnog sustava praćenja slučajeva diskriminacije. Poduzet je niz mjera za podizanje svijesti o naporima u suzbijanju diskriminacije te za obuku dionika u tom procesu. Potrebno je nastaviti s naporima, posebno na lokalnoj i regionalnoj razini, posebno se usredotočujući na udaljena i ruralna područja. Potrebno je nastaviti provedbu plana o zapošljavanju nacionalnih manjina u tijelima državne uprave za razdoblje 2011.-2014. U

odnosu na administrativnu sposobnost, u lipnju 2012. donesen je novi zakon o pravobranitelju kojim se uspostavlja opći ured pravobranitelja te drugi specijalizirani uredi pravobranitelja.

Hrvatska je uglavnom uskladila svoje zakonodavstvo u području **jednakih mogućnosti**. Usklađivanje Zakona o zaštiti na radu s Direktivom 92/85/EEZ, o uvođenju mjera bolje zaštite trudnih radnica i radnica koje su nedavno rodile ili koje doje na radnom mjestu, potrebno je još dovršiti. Potrebno je nastaviti s praćenjem i ocjenjivanjem mjera predviđenih u okviru nacionalne politike za poticanje spolne ravnopravnosti 2011.-2015. Stopa zaposlenosti žena i dalje je mnogo niža od stopa zaposlenosti muškaraca.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području socijalne politike i zapošljavanja te se očekuje da će biti u stanju provoditi pravnu stečevinu po pristupanju.

Potrebni su daljnji naponi, posebno oko dovršenja zakonodavnog usklađivanja u području jednakih mogućnosti, rješavanja strukturalnih slabosti na tržištu rada, bolje ciljane socijalne skrbi, kao i jačanja administrativnih kapaciteta, kako bi se osiguralo da Hrvatska dovrši svoje pripreme za članstvo do dana pristupanja.

4.20. Poglavlje 20.: Poduzetništvo i industrijska politika

U području **načela poduzetništva i industrijske politike** usklađivanje je dalje napredovalo i gotovo je dovršeno.

Prekomjerno reguliranje u nekim područjima i troškovi registracije sputavaju širenje sektora malog i srednjeg poduzetništva (SME). Administrativne i pravosudne slabosti i nadalje utječu na poslovno okruženje. Hrvatska treba nastaviti poduzimati mjere za daljnje poboljšanje uvjeta poslovanja povećanjem predvidljivosti poslovnoga okruženja, poput primjene procjene učinaka propisa, te povećanjem transparentnosti odlučivanja, posebno na lokalnoj razini.

Hrvatska je dalje napredovala u razvoju administrativne sposobnosti u politici poduzetništva. Usklađivanje definicije SME-a s preporukama EU-a dovršeno je izmjenom Zakona o poticanju razvoja malog i srednjeg poduzetništva koji je donesen u travnju 2012. Ostali zakoni u kojima se navodi definicija SME-a (na pr. Zakon o računovodstvu) još se trebaju uskladiti s preporukama EU-a. Hrvatska treba dovršiti usklađivanje s Direktivom EU-a o suzbijanju kašnjenja plaćanja u komercijalnim transakcijama.

U području **instrumenata poduzetništva i industrijske politike** Hrvatska je uspostavila odgovarajuće instrumente i u naprednoj je fazi njihove provedbe. Hrvatska nastavlja igrati aktivnu ulogu u Programu za konkurentnost i inovacije EU-a (CIP).

Hrvatska je postigla određen uspjeh u području **sektorskih politika**, prije svega u drvnom sektoru i brodogradnji. (*Vidi također poglavlje 8. – Tržišno natjecanje*)

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području poduzetništva i industrijske politike i očekuje se da će biti u stanju provoditi pravnu

stečevinu po pristupanju. Potrebni su naponi za poboljšanje poslovnog okruženja i za početak primjene procjene učinaka propisa. Daljnji rad je potreban na usklađenju zakonodavstva u vezi s borbom protiv kašnjenja plaćanja u komercijalnim transakcijama.

4.21. Poglavlje 21.: Transeuropske mreže

U području **transeuropskih prometnih i energetske mreže**, Hrvatska je dovršila usklađenje s pravnom stečevinom.

U odnosu na razvoj prometnih mreža, mjera u okviru ISPA „Obnova željezničke pruge Vinkovci – Tovarnik - državna granica“ je dovršena i dionica je otvorena za promet potkraj 2011. Međutim u drugom većem projektu „Obnova sustava signalizacije na Glavnom kolodvoru Zagreb“ postoje kašnjenja u provedbi zbog potrebnih radova koji nisu predviđeni prvobitnim planom.

Hrvatska aktivno sudjeluje u razradi razvojnih planova novih mreža od strane Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E) i u prvoj fazi Inicijative međupovezivanja Sjever-Jug. Izrada studije o izvedivosti prve faze LNG terminala (1-2 bcm/godina) je u toku.

Potrebni su daljnji naponi da bi se osigurala nužna stručnost i sposobnost za razvoj i provedbu kompleksnih infrastrukturnih projekata radi maksimiranja apsorpcije trenutačno raspoloživih sredstava IPA-e i budućih kohezijskih i strukturnih fondova u tom području.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području transeuropskih mreža i u stanju je provoditi pravnu stečevinu po pristupanju.

4.22. Poglavlje 22.: Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

Zakonodavni okvir, koji je nužan za osiguranje potpune usklađenosti aktivnosti koje se financiraju iz strukturnih fondova s politikama EU-a, uglavnom je usklađen s pravnom stečevinom. Novi propis o javnoj nabavi uz propise o nadzoru njegove provedbe stupio je na snagu u siječnju 2012. Potrebno je kompletirati provedbeno zakonodavstvo u području javne nabave.

Pripreme u odnosu na **institucionalni okvir** dalje su uznapredovale i sada su gotovo dovršene. Nakon reorganizacije institucija koje sudjeluju u provedbi fondova EU-a, izmijenjena odluka o upravljanju i kontroli struktura za programe nakon pristupanja donesena je u srpnju 2012. i bit će predočena Komisiji. Hrvatski institucionalni okvir za provedbu kohezijske politike EU-a zasnivat će se uglavnom na postojećoj provedbenoj strukturi za IPA-u.

Pripreme su umjereno napredovale u području **administrativne sposobnosti**. Došlo je do određenih kašnjenja u povećanju broja osoblja što se pokazalo i kroz kašnjenje u provedbi IPA-e. Nakon procjene opterećenosti radom, Vlada je u srpnju donijela odluku za zapošljavanje 232 službenika do listopada radi pripreme za strukturne fondove i Kohezijski fond. Potrebni su povećani naponi za jačanje sposobnosti u skladu sa Strategijom

institucionalnog razvoja i jačanja sposobnosti kao i Akcijskim planom za provedbu, za razdoblje 2010.-2013. Hrvatska treba ubrzati mjere u izgradnji potrebne administrativne sposobnosti za upravljanje strukturnim fondovima i kohezijskim fondom.

Hrvatska je u naprednoj fazi priprema u odnosu na zahtjeve **programiranja**. Krajem 2012. Komisiji je potrebno predočiti konačan referentni okvir nacionalne strategije i operativni programi za strukturne fondove za cijelo razdoblje 2007.-2013. Potrebni su stalni i povećani naponi da bi se stvorila zaliha visokokvalitetnih i zrelih projekata radi brze apsorpcije iz fondova za regionalnu politiku.

Pripreme su umjereno napredovale u području **praćenja i evaluacije**. Na osnovi ustroja i iskustva u okviru IPA, nastavljen je razvoj Sustava praćenja i evaluacije te Sustava elektroničkog upravljanja i informatičkog sustava za strukturne i kohezijske fondove. Donesena je strategija evaluacije u ožujku 2012. kojom je dobiven koherentan okvir za evaluaciju u okviru kohezijske politike. Počela je privremena evaluacija tekućih operativnih programa (OP) i *ex ante* evaluacija budućih OP-a. Potrebni su stalni naponi da bi se dovršila uspostava potrebnih sustava i osiguralo da oni u cijelosti funkcioniraju.

Hrvatske pripreme u području **financijskog upravljanja, kontrole i revizije** umjereno su napredovale (*Vidi također poglavlje 32. – Financijski nadzor*). Zahtjevi za odustajanje od *ex ante* kontrola u okviru IPA-e dostavljeni su Komisiji i sada se procjenjuju. Odustajanje od *ex ante* kontrola u okviru komponenta IPA-a koji su priprema za strukturne i kohezijske fondove, trebalo bi omogućiti procjenu poštovanja, što je preduvjet za plaćanja iz strukturnih i kohezijskih fondova. Hrvatska treba dalje ojačati svoju sposobnost u tom području kako bi se po pristupanju uskladila s posebnim propisima o financijskoj kontroli koja se primjenjuje na strukturni i kohezijski fond.

Zaključak

Hrvatska općenito zadovoljava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području regionalne politike i koordinacije strukturnih instrumenata i trebala bi biti u stanju provoditi pravnu stečevinu po pristupanju.

Potrebni su povećani naponi na jačanju administrativne sposobnosti za provedbu buduće kohezijske politike i stvaranju zalihe visokokvalitetnih i zrelih projekata radi brze apsorpcije iz fondova za regionalnu politiku, nadovezujući se na nedavno izvješće Europskog revizorskog suda.

4.23. Poglavlje 23.: Pravosuđe i temeljna prava (*Vidi također: Politički kriteriji*)

Hrvatska općenito ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području pravosuđa i temeljnih prava i trebala bi biti sposobna provoditi pravnu stečevinu po pristupanju, kako je navedeno u 10 područja utvrđenih u Prilogu VII. Akta o pristupanju. Međutim, potrebni su povećani naponi na jačanju vladavine prava i učinkovitim suzbijanju i sprečavanju korupcije. Veća se pozornost treba posvetiti procesuiranju ratnih zločina na domaćim sudovima, poštovanju ljudskih prava i zaštiti manjina.

1) Nastaviti osiguravati učinkovitu provedbu Strategije reforme pravosuđa i Akcijskog plana

Provedba strategije i akcijskog plana reforme pravosuđa nastavlja se općenito u skladu s predviđenim rokovima, uključujući i prilagodbu zakonodavstva u nizu područja. Radne skupine su osnovane i aktivno rade na unapređenju posebnog zakonodavstva i poboljšanju koordinacije pravnih instrumenata. Potrebno je dodatno unaprijediti planiranje ljudskih resursa, uključujući dugoročne potrebe pravosuđa. Proračun na raspolaganju pravosuđu i dalje je stabilan i iznosi otprilike 337 milijuna eura, 0,7 % BDP-a. Savjet za praćenje provedbe Strategije reforme pravosuđa osnovan je u veljači 2012. i posebno je usredotočen na učinkovitost sudskih postupaka. Izmjene Zakona o Državnom sudbenom vijeću donesene su u listopadu 2011. čime su, ovisno o potrebama, proširene mogućnosti premještaja pravosudnih službenika.

2) Nastaviti jačati neovisnost, odgovornost, nepristranost i profesionalnost pravosuđa

Nastavlja se provedba raznih mjera koje su 2010. i 2011. godine poduzete radi jačanja neovisnosti, odgovornosti, nepristranosti i profesionalnosti pravosuđa. Reformirano Državno sudbeno vijeće (DSV) i Državnoodvjetničko vijeće (DOV) nastavljaju funkcionirati neovisno.

Oba tijela i dalje imenuju sudske dužnosnike na temelju transparentnih, jednoobraznih i objektivnih kriterija. Od 2011. imenovana su 63 suca. Uvedena su poboljšanja u provedbi prijelaznog sustava imenovanja sudaca i državnih odvjetnika, uključujući i veću transparentnost ocjenjivanja usmenih intervjuja, pri čemu je pozornost posvećena jednakom tretmanu svih kandidata. Ovo je bitno u završnim mjesecima provedbe prijelaznoga sustava do prosinca 2012. Pouke izvučene iz provedbe prijelaznog sustava potrebno je primijeniti na provedbu novoga sustava imenovanja kroz Državnu školu za pravosudne dužnosnike, s čime će se započeti u siječnju 2013. Ovo iskustvo također treba uzeti u obzir za unapređenje postupaka selekcije kod premještaja sudaca na druge položaje. Prva generacija kandidata Državne škole za pravosudne dužnosnike završava drugu školsku godinu. Međutim upis 55 kandidata druge generacije bitno kasni, s kandidatima odabranim tek u srpnju za program koji počinje u rujnu.

DSV je započeo provoditi novi sustav imovinskih kartica za suce. Protiv pravosudnih dužnosnika u prekršaju pokreću se disciplinske mjere. I DSV i DOV postali su aktivniji. Međutim, potrebno je još više unaprijediti postupak praćenja ostvarenih rezultata provedbe novoga sustava disciplinskih postupaka.

DSV-u i DOV-u potrebno je osigurati dodatne administrativne resurse kako bi djelovali učinkovitije te mogli iskazati svoju neovisnost i odgovornost pri obavljanju svojih zahtjevnih zadaća, uključujući sustavnu i točnu provjeru imovinskih kartica i aktivnu primjenu disciplinskih postupaka.

Potrebno je izmijeniti provedbene propise kako bi se ograničio imunitet sudaca, čime bi bio dovršen zakonodavni okvir u tom području, te osigurati daljnje smjernice o primjeni kodeksa ponašanja.

Pravosudna akademija nastavlja dobro funkcionirati. Nastavljeno je s programima stručnog osposobljavanja, uključujući i početnu obuku. Ubrzana je obuka iz prava EU-a. Pravosudna se akademija više uključila u europske aktivnosti, Hrvatska je potpisala Memorandum o razumijevanju s Komisijom o sudjelovanju u programima EU-a za građansko i kazneno pravo. Međutim, proračunska ograničenja (smanjenje proračuna za 2012. godinu za otprilike

28 % u odnosu na 2011. godinu) utjecala su na funkcioniranje Akademije. Pozornost je potrebno posvetiti cjelovitoj pripremi sudaca za primjenu EU prava i sudske prakse nakon pristupanja.

3) Nastaviti unapređivati učinkovitost pravosuđa

Hrvatska je nastavila provoditi razne mjere s ciljem unapređenja učinkovitosti pravosuđa. U prvom polugodištu 2012. broj zaostalih neriješenih kaznenih predmeta je dodatno smanjen za oko 12 %, a broj starih građanskih predmeta je smanjen za otprilike 5 %. Međutim, potreban je veći napor kako bi se dodatno smanjio broj neriješenih građanskih i trgovačkih predmeta. U prvom polugodištu 2012. godine nešto je više novih predmeta ušlo u sustav (844,218) nego što ih je riješeno (836,160).

U prvom se polugodištu 2012. godine povećao i broj ovršnih predmeta za oko 5 %, iako je agencijski sustav ovrhe nad novčanim sredstvima koji provodi FINA dobro funkcionirao. U srpnju 2012. Vlada je podnijela Saboru prijedlog novog Ovršnog zakona, kojim se više ne predviđa uvođenje javnih ovršitelja. Nakon što bude usvojen, novi će sustav trebati dokazati sposobnost osiguranja provedbu sudskih odluka i naloga te smanjenja zaostalih ovršnih predmeta. Treba obratiti pozornost na to da se osigura da viši sudovi, uključujući Vrhovni sud, budu odgovarajuće opremljeni kako bi se mogli nositi s neproporcionalnim povećanjem kako predmeti prolaze kroz sustav. Novi sustav upravnog sudovanja stupio je na snagu 1. siječnja 2012. iako s određenim kašnjenjima u imenovanju potrebnog osoblja. Hrvatska treba nastaviti energično provoditi učinkovite mjere, posebno kako bi osigurala više stope riješenih predmeta i smanjenje broja starih predmeta.

Određeni je napredak ostvaren po pitanju fizičke infrastrukture i opremanja sudova računalnom opremom. U okviru procesa racionalizacije nastavlja se sa spajanjem sudova. U tijeku je uvođenje integriranog sustava upravljanja sudskim predmetima (ICMS) na 33 općinska suda. Kad se jednom taj postupak završi, njime će biti obuhvaćeni gotovo svi sudovi u Hrvatskoj. Ipak, sustav bi se trebao primjenjivati na svim sudovima, uključujući Visoki trgovački sud i Visoki prekršajni sud kad je riječ o upravljanju prekršajnim predmetima. Štoviše, daljnja su poboljšanja potrebna u prikupljanju statističkih podataka i analizi te praćenju čitavog tijeka postupaka. Općenito, prekršajni sudovi trebaju bolju opremu i prostorije. Potrebno je uložiti dodatne napore s ciljem povećanja mobilnosti sudaca i razvoja okvirnih kriterija za procjenu njihove produktivnosti.

4) Nastaviti poboljšanje rješavanja slučajeva domaćih ratnih zločina

Hrvatska nastavlja procesuirati domaće predmete ratnih zločina. Započela je provedba strategije rješavanja nekažnjivosti, te se pristupilo rješavanju niza prioritarnih predmeta utvrđenih na nacionalnoj i regionalnoj razini, uz daljnja uhićenja, optužnice i sudske presude. Ipak, glavnina zločina još nije sudski procesuirana. Nastavlja se uravnoteženiji pristup sudskim postupcima, s daljnjim postupcima koji se prebacuju na četiri specijalizirana suda (87). Poduzimaju se mjere zaštite svjedoka uz poboljšanu službu potpore svjedocima u određenim sudovima. Trebalo bi nadograditi bazu podataka o ratnim zločinima, kako bi se unaprijedilo pretraživanje analitičkih podataka, a bazu bi trebali učinkovito koristiti županijski državni odvjetnici. Sudovi se trebaju dalje specijalizirati za suđenja za ratne zločine kroz posebnu obuku za to određenih sudaca te se trebaju pripremiti za povećanje broja predmeta. Hrvatska treba kontinuirano posvećivati pozornost pitanju zaštite svjedoka i prisutnosti svjedoka na suđenjima za ratne zločine, posebno u predmetima koji su preraspoređeni

specijaliziranim odjelima. Potrebno je i dalje preispitivati slučajeve gdje se sudilo *in absentia*. *Zakon o ništetnosti određenih pravnih akata pravosudnih tijela bivše JNA, bivše SFRJ i Republike Srbije* donesen u listopadu 2011. izazvao je zabrinutost zbog buduće bilateralne suradnje sa Srbijom u predmetima ratnih zločina. Predsjednik je osporio zakon na Ustavnom sudu iz postupovnih razloga. Hrvatska je uspostavila kontakt sa Srbijom radi rješavanja mogućih negativnih učinaka zakona te je započela tehničke pregovore sa Srbijom o sporazumu o suradnji u ovom području.

Daljnji su naponi potrebni radi rješavanja nekažnjivosti, posebno stoga što se u glavni predmeta tek očekuje konačna presuda ili su još u fazi istrage. Hrvatska treba kontinuirano posvetiti pozornost pitanju zaštite svjedoka i prisutnosti svjedoka na suđenjima za ratne zločine, posebno u predmetima koji su preraspoređeni specijaliziranim odjelima.

5) Nastaviti osiguravati održivu evidenciju značajnih rezultata koji se temelje na učinkovitoj, djelotvornoj i nepristranoj istrazi, progonu i sudskim presudama u predmetima organiziranog kriminaliteta i korupcije na svim razinama uključujući i korupciju na visokoj razini, te u osjetljivim sektorima kao što je javna nabava

Za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i dalje je na snazi odgovarajući pravni i institucionalni okvir, a dalje se provedbom intenzivira ostvarenje rezultata. Tijela za provedbu zakona ostaju aktivna, posebno u slučajevima na višoj razini. Novi razvoj događaja uključuje osuđujuće presude protiv bivšeg ravnatelja tvrtke u državnom vlasništvu, jednoga gradonačelnika i suca županijskog suda zbog zlorabe položaja te podizanje optužnice protiv političke stranke za korupciju. Dok su tijela zadužena za provedbu zakona i dalje usredotočena na složenije slučajeve na višoj razini, ukupan broj slučajeva u postupku se smanjuje.

Pozornost treba posvetiti korupciji na lokalnoj razini, osobito kod javne nabave. Zakonodavni okvir za zapljenu i oduzimanje nezakonito stečene imovine potrebno je općenito bolje provoditi na svim razinama.

Potrebno je posvetiti daljnju pozornost sustavu provjere kaznenih prijava koje su državni odvjetnici odbacili. Trenutni sustav ne predviđa neovisne provjere odluka kojima državni odvjetnici odbacuju kaznene prijave.

U policiji je imenovan veći broj viših dužnosnika. Potrebno je osigurati provedbu Zakona o policiji, posebno kako bi se policija depolitizirala, a njezina se profesionalnost povećala.

6) Nastaviti unapređivati dosadašnje rezultate jačanja preventivnih mjera borbe protiv korupcije i sukoba interesa

Hrvatska je poboljšala provedbenu evidenciju pojačanih preventivnih mjera u borbi protiv korupcije nizom pravnih instrumenata, primjerice u području financiranja političkih stranaka i predizbornih kampanja, pristupa informacijama i javne nabave. Međutim, kad je riječ o sukobu interesa, Hrvatska ne provodi učinkovito sve pravne mjere za njegovo sprečavanje.

Što se tiče financiranja političkih stranaka i predizbornih kampanja, ojačano je Državno izborno povjerenstvo kao nadzorno tijelo, a na izborima u prosincu 2011. godine nova pravila primijenjena su bez većih poteškoća, uz tek pokoji uočeni nedostatak. Osnovana je radna skupina da na temelju stečenih iskustava pripremi lokalne izbore planirane za 2013. Trajni su

napori potrebni za učinkovitu kontrolu financiranja političkih stranaka, pa i izvan izbornih razdoblja.

Primjenjuju se nova pravila o pristupu informacijama, a prve žalbe dolaze do sudova. Međutim, opći nadzor koji provodi Agencija za zaštitu osobnih podataka nadležna za provedbu zakona je otežan, jer je u 2011. godini manje od polovine predmetnih institucija podnijelo izvješće Agenciji. Tijekom 2011. godine nije primjenjivan test javnog interesa u vezi s pristupom klasificiranim podacima. Trenutačna je praksa Upravnoga suda da potvrdi postojanje takvih podataka i prijeći im pristup. Potrebno je razviti praksu primjene testa javnog interesa na klasificirane podatke, uključujući kroz zakonodavne promjene.

Novo zakonodavstvo u području javne nabave koje je na snazi od siječnja 2012. predviđa veću transparentnost, uključujući objavu informacija o stvarnom izvršenju ugovora. Učinkovita provedba zakonodavstva u ovom području je ključna.

Poboljšano i strože zakonodavstvo o sukobu interesa doneseno je početkom 2011.; međutim novo Povjerenstvo za sprečavanje sukoba interesa još nije imenovano, čime se odgađa provedba zakona. Poduzeti su početni koraci za osnivanje Povjerenstva kada je Sabor objavio poziv na iskaz interesa za odabir članova Povjerenstva u kolovozu 2012. godine. Sustav provjere imovinskih kartica i neopravdanog bogatstva tek treba ojačati i učinkovito provoditi.

Napuštene su odredbe prijašnjeg zakonodavstva o kriterijima za članstvo u nadzornim i upravnim odborima javnih poduzeća. Hrvatska treba osigurati snažan sustav za sprečavanje korupcije u poduzećima u državnom vlasništvu. Potrebno je bez odlaganja osnovati Povjerenstvo za sprečavanje sukoba interesa. Potrebno je jačati koncept političke odgovornosti i nulte tolerancije na korupciju.

7) Nastaviti jačati zaštitu manjina, uključujući i putem učinkovite provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (UZPNM)

Nastavlja se provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Osam članova Sabora koji predstavljaju nacionalne manjine izabrano je u prosincu 2011. godine. Vlada je poduzela određene korake za provedbu plana iz svibnja 2011. za zapošljavanje manjina za razdoblje 2011.-2014. Razina zapošljavanja manjina u državnoj upravi i pravosuđu i dalje ne ispunjava zahtjeve postavljene Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina. Iako se to može djelomično objasniti relativno niskim novim zapošljavanjem zbog opće gospodarske krize, više je napora potrebno uložiti u provedbu ovog plana, uključujući povećane napore u nadzoru.

Hrvatska također treba nastaviti njegovati duh tolerancije prema manjinama, posebno Srbima, te nastaviti poduzimati primjerene mjere zaštite onih koji bi mogli i dalje biti podvrgnuti prijetnjama ili diskriminirajućim, neprijateljskim ili nasilnim radnjama. Romska manjina suočava se s posebno teškim uvjetima života, a izazovi su i dalje u područjima obrazovanja, socijalne zaštite, zdravstvene zaštite, zapošljavanja i pristupa osobnim dokumentima.

8) Nastaviti rješavati neriješena pitanja povratka izbjeglica

Nastavlja se, iako sporije, provedba programa stambenog zbrinjavanja povratnika. Na temelju plana iz ožujka 2011. godine za rješavanje oko 2.350 preostalih zahtjeva, do kolovoza 2012. godine riješeno ih je 259, od kojih je 139 obitelji već preuzelo ključeve. Do kolovoza 2012.

izdano je 1.305 pozitivnih rješenja o stambenom zbrinjavanju iznad zadanih pragova. 106 zahtjeva za stambenu obnovu još se obrađuje. Nastavljena je provedba odluke o konvalidaciji mirovinskih prava. Hrvatska je također sa svojim susjedima nastavila sudjelovanje u Sarajevskom procesu u kojem je ostvaren napredak, posebno u odnosu na Regionalni projekt stambenog zbrinjavanja. Provedba novih mogućnosti kupnje po povlaštenim uvjetima za korisnike programa stambenog zbrinjavanja ostvarena je u ograničenom opsegu, a u odnosu na 15 slučajeva neovlaštenih ulaganja nije bilo značajnijeg napretka. Potreban je daljnji razvoj uvjeta za održivi povratak izbjeglica.

9) Nastaviti unapređivati zaštitu ljudskih prava

Ljudska prava i dalje se općenito dobro poštuju. Međutim, potrebno je postojeće pravne odredbe energičnije primjenjivati. Pučki pravobranitelj i posebni pravobranitelji i dalje imaju bitnu ulogu u zaštiti ljudskih prava. Ipak, potrebno je osigurati praćenje ispunjavanja preporuka pravobranitelja. Ustavni sud je iz postupovnih razloga opozvao zakon o spajanju ureda pravobranitelja s Centrom za ljudska prava i trima posebnim pravobraniteljima za ravnopravnost spolova, djecu i osobe s invaliditetom. Novo zakonodavstvo, kojim se više ne predviđa spajanje tih ureda, doneseno je u srpnju 2012. godine. Urede pravobranitelja je potrebno ojačati radi daljnjeg unapređenja sustava zaštite ljudskih prava. To uključuje osiguravanje odgovarajućih financijskih sredstava i uredskih prostora, i uspostavu zajedničke baze podataka.

Hrvatska je dodatno razvila evidenciju rezultata u provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije i propisima o zločinima iz mržnje. S time treba nastaviti te obratiti pozornost na osiguravanje primjene odvrćajućih sankcija. Sabor je u rujnu 2012. donio izmjene Zakona o suzbijanju diskriminacije. Parade ponosa u Splitu i Zagrebu održane su bez većih incidenata, uz čvrstu predanost hrvatske vlade njihovom nesmetanom organiziranju. Lezbijska, homoseksualna, biseksualna i transrodna zajednica (LGBT) i dalje se suočava s prijetnjama i napadima. Potrebno je poboljšati zakonodavni okvir za besplatnu pravnu pomoć kako bi se osigurao lakši pristup pravnoj pomoći i promicala uloga nevladinih organizacija kao pružatelja pravne pomoći.

10) Nastaviti u potpunosti surađivati s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju

Hrvatska nastavlja surađivati s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ). Nema nekih posebnih novosti u odnosu na istrage koje Hrvatska vodi s ciljem pronalaženja ili utvrđivanja sudbine nestalih vojnih dokumenata koje traži Ured tužitelja MKSJ-a. Sud je odbacio zahtjev Hrvatske da djeluje kao *amicus curiae* u žalbi protiv presude od 15. travnja 2011. protiv hrvatskih generala Gotovine i Markača. Glavni tužitelj MKSJ-a objavio je pozitivno izvješće o suradnji Hrvatske s MKSJ-om.

4.24. Poglavlje 24.: Pravda, sloboda i sigurnost

U području **migracija** Hrvatska se dodatno uskladila s pravnom stečevinom te su pripreme u tom području gotovo dovršene. Broj nezakonitih migranata uhvaćenih tijekom 2011. povećan je na 3.461. U istom razdoblju identificirana su 552 nezakonita maloljetnika bez pratnje (njihov broj je gotovo udvostručen u odnosu na prethodnu godinu). Bilježi se dobra suradnja s drugim zemljama u regiji u području readmisije; sporazum s Bosnom i Hercegovinom stupio je na snagu u travnju 2012. Sličan je sporazum potpisan s Njemačkom u ožujku 2012. U

tijeku su radovi vezani uz gradnju objekta za maloljetnike i ostale osjetljive skupine nezakonitih migranata u Ježevu. Potrebni su daljnji naponi kako bi započela izgradnja dvaju dodatnih tranzitnih prihvatnih centara za nezakonite migrante. Vezano uz zakonitu migraciju, novi Zakon o strancima stupio je na snagu u siječnju 2012. godine, čime je nastavljeno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom u tom području. Pripreme nove migracijske strategije trebaju se nastaviti bez odlaganja. Hrvatska će prije pristupanja trebati provesti pravni okvir vezan za maloljetnike bez pratnje, na način da za njih osigura odgovarajuću pomoć, te započeti izgradnju novih prihvatnih centara za nezakonite migrante. Potrebno je razmotriti alternativna privremena rješenja, uzimajući u obzir sve veći broj migranata koji ulaze u zemlju, pogotovo u pograničnim područjima.

U području **azila** Hrvatska je gotovo dovršila usklađivanje s pravnom stečevinom. Pripreme su potrebne kako bi se osigurala dovoljna institucionalna sposobnost u tom području, u smislu brojnosti i educiranosti osoblja, uzimajući u obzir stalan porast broja tražitelja azila u zemlji. Provedbeno zakonodavstvo u području besplatne pravne pomoći tijekom postupka odlučivanja o azilu doneseno je u ožujku 2012. Upravni su sudovi od siječnja 2012. godine preuzeli nadležnost nad drugostupanjskim predmetima vezanima uz azil. Nakon tromjesečnog prijelaznog razdoblja Povjerenstvo za azil prestalo je s radom u ožujku 2012. Prvobitan broj radnih mjesta za suce i administrativno osoblje novih sudova je popunjen, te se započelo s obukom zaposlenika o azilu. Izbjeglice se u praksi još uvijek suočavaju s teškoćama kod osiguranja pristupa pravima koja im pripadaju prema nacionalnim zakonima. Potrebno je nastaviti sa zapošljavanjem i obukom sudaca i zaposlenika upravnih sudova. Broj tražitelja azila značajno se povećao s 290 u 2010. na 807 u 2011. Ministarstvo unutarnjih poslova povećalo je napore oko pružanja određenih usluga tražiteljima azila uz potporu nevladinih organizacija, ali potrebno je osigurati suradnju i svih ostalih ministarstava. Nastavljaju se pripreme za provedbu Uredaba Dublin i Eurodac, između ostalog i odgovarajućom obukom osoblja Ministarstva unutarnjih poslova i granične policije. Hrvatska će trebati izbjeglicama osigurati puni pristup svojim pravima prije pristupanja.

Zakonodavno usklađivanje umjereno je napredovalo u području **vizne politike** i potrebno ga je unaprijediti kako bi se postiglo puno usklađivanje s pravnom stečevinom o izdavanju viza i putnih isprava. Novi Zakon o strancima stupio je na snagu u siječnju 2012. godine; još nije doneseno s njime povezano provedbeno zakonodavstvo. Što se tiče obveza pribavljanja vize, Hrvatska je u potpunosti uskladila svoje zakonodavstvo s pozitivnom listom EU-a Uredbe 539/2001. Potrebno je dodatno usklađivanje s jedinstvenim postupkom za izdavanje viza i Zakonikom o vizama EU-a. Popis zemalja čiji državljani trebaju vize za ulazak na državno područje Hrvatske još nije u potpunosti usklađen s popisom EU-a. Vlada je donijela odluku o privremenoj liberalizaciji viznog režima za državljane Ruske Federacije, Ukrajine i Kazahstana za tranzit ili boravak do 90 dana od 1. travnja do 31. listopada 2012., što nije u skladu s pravnom stečevinom; odluka će se prestati primjenjivati od studenoga. Biometrijske putovnice usklađene su sa standardima EU-a; stare osobne iskaznice izdane prije 2003. još su u upotrebi ali je Vlada u kolovozu 2012. donijela odluku da se one ne mogu koristiti kao važeće putne isprave.

U vezi sa zahtjevima koje treba ispuniti po pristupanju u schengenski prostor, potrebno je dodatno usklađenje o postupku izdavanja viza u skladu sa Zakonikom o vizama EU-a.

Što se tiče **vanjskih granica i Schengena**, zakonodavno usklađivanje s pravnom stečevinom umjereno je napredovalo i treba ga nastaviti kako bi Hrvatska bila spremna preuzeti kontrolu vanjskih granica EU-a. Zakon o nadzoru državne granice i s njime povezano provedbeno

zakonodavstvo izmijenjeni su potkraj 2011. Akcijski plan za integrirano upravljanje granicom (IBM) revidiran je u travnju 2012. Nacionalni pomorski centar u Zadru postao je operativan; no treba još osigurati njegovu uzajamnu povezanost s mjerodavnim ministarstvima. Suradnja s Frontexom je ojačana i uključuje sudjelovanje Hrvatske u raznim aktivnostima i zajedničkim operacijama. Održavaju se redovni koordinacijski sastanci sa susjednim zemljama kao i zajedničke ophodnje granica; potrebno je pojačati one sa Srbijom i Crnom Gorom. Na graničnom prijelazu Bajakovo-Batrovci uspostavljena je zajednička kontaktna točka sa Srbijom koja je u potpunosti operativna. Prvi koordinacijski sastanak s tijelima Bosne i Hercegovine radi provedbe zajedničkog sporazuma o nadzoru državne granice održan je u prosincu 2011. godine. Razgovori s objema zemljama, kao i s Crnom Gorom, radi usklađivanja bilateralnih sporazuma o pograničnom prometu s pravnom stečevinom napreduju i trebali bi biti završeni prije pristupanja. Sporazum o slobodnom tranzitu s Bosnom i Hercegovinom („Neumski sporazum”) trebao bi biti usklađen s pravnom stečevinom EU-a prije pristupanja.

Gotovo su u potpunosti ostvareni ciljevi za kadrovsko jačanje granične policije, utvrđeni za 2011.; u 2011. zaposleno je 308 novih policijskih službenika. Ukupan broj iz svibnja 2012. je 6.017 od kojih je 4.647 na budućoj vanjskoj granici. Potrebno je nastaviti sa zapošljavanjem kako bi se dostigli schengenski standardi. Nastavljena je osnovna i specijalistička obuka; potrebno je osigurati potpunu usklađenost sa Zajedničkim programom obuke, pri čemu specijalističku obuku treba sustavno uključivati u plan i program obuke granične policije.

Akcijski plan za integrirano upravljanje granicom (IBM) djelomično je proveden; određene aktivnosti planirane u 2011. u vezi s nabavom tehničke opreme i infrastrukturom odgođene su za 2012. Kašnjenje u tim područjima potrebno je uredno pratiti i rješavati, posebno s obzirom na neumski koridor. Potrebno je dovršiti izgradnju graničnih prijelaza na neumskom koridoru kako bi bili operativni po pristupanju. Uvođenje Nacionalnog informacijskog sustava za upravljanje granicom (NBMIS) se nastavlja, ali novi sustav još nije uveden na svim graničnim prijelazima. Od kolovoza 2012. sustav je bio operativan na 81 graničnom prijelazu. Treba nastaviti s pripremama i odgovarajućom obukom. Potrebno je uložiti napore u zaključenje međuresornog sporazuma i nastaviti zapošljavati osoblje, nabavljati opremu i u nastavak zapošljavanja, nabavu opreme i obuku, kako bi Nacionalni pomorski centar u Zadru postao potpuno operativan. Međuagencijska suradnja u pitanjima integriranog upravljanja granicom se nastavlja, ali nedostaje zajednička analiza rizika. Hrvatska će trebati riješiti kašnjenja u provedbi Akcijskog plana za integrirano upravljanje granicom, osobito ona vezana uz infrastrukturu. Svi bilateralni sporazumi trebaju biti usklađeni s pravnom stečevinom prije pristupanja.

Hrvatska je nastavila usklađivanje zakonodavstva u području **pravosudne suradnje u građanskim i kaznenim stvarima** te su pripreme gotovo dovršene. U listopadu 2011. potpisani su Ugovor o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u kaznenim stvarima s Crnom Gorom i Sporazum o izručenju s bivšom jugoslavenskom republikom Makedonijom. Osnovana je radna skupina koja se nekoliko puta sastala kako bi pripremila novi Zakon o međunarodnom privatnom pravu. Suradnja s Europskom pravosudnom mrežom u građanskim i trgovačkim stvarima je uznapredovala, te se u vezi s time razvija mreža nacionalnih kontaktnih točaka.

Hrvatska će trebati nastaviti jačati međuinstitucionalnu koordinaciju u području pravosudne suradnje.

U pogledu **policijske suradnje i suzbijanja organiziranog kriminaliteta**, nastavljene su aktivnosti s ciljem usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a i suočavanju s budućim izazovima suzbijanja organiziranog kriminaliteta unutar EU-a. U ovom je području Hrvatska napredovala, no treba ostati energična s obzirom na bitne izazove koje organizirani kriminalitet predstavlja u ovoj regiji.

Potpisan je niz bilateralnih sporazuma u području policijske suradnje i organiziranog kriminaliteta, a sporazumi s Bugarskom i Poljskom su ratificirani. Nastavljena je dobra suradnja s Europolom. Imenovana su dva nova časnika za vezu, za Europol i za Bosnu i Hercegovinu. Uznapredovale su tehničke pripreme i obuka osoblja za uvođenje Zahtjeva za dodatnim informacijama na ulasku u državu (SIReNE) i Nacionalnog ureda za Schengenski informacijski sustav (SIS). Još uvijek nedostaje regulatorni okvir za ured SIS-a. U vezi sa S.I.Re.N.E. uredom potrebno je odlučiti o prostorijama, osoblju i proračunu.

Zakonodavni okvir i institucije zadužene za borbu protiv organiziranog kriminaliteta učinkovito pridonose suzbijanju tog fenomena na nacionalnoj i međunarodnoj razini, uzimajući u obzir dobru razinu usklađenosti sa standardima EU-a postignutom u tom području. Nastavljaju se obuka i aktivnosti na poboljšanju uspješnosti policije. Vlada je odlučila ne mijenjati Zakon o policiji koji je trenutačno na snazi, a dio zakonodavstva za provedbu Zakona o policiji još uvijek nedostaje i treba biti izrađen bez odlaganja. Ministarstvo unutarnjih poslova treba razviti informatičku podršku kojom se osigurava transparentna provedba strategije upravljanja ljudskim resursima ministarstva. Provedbena evidencija u području organiziranog kriminaliteta nastavlja se razvijati, ponajviše u odnosu na krijumčarenje droga. Potrebno je konsolidirati provedbu zakonodavnog okvira o zapljeni i oduzimanju nezakonito stečene imovine te koordinirati kriminalističke i financijske istrage. Ukupna razina zaplijenjene i oduzete imovine razmjerno je niska pa je u tom smislu potrebno uložiti daljnje napore. Sustav praćenja za borbu protiv korupcije u upravljanju granicom je uspostavljen. Treba dodatno unaprijediti opremu i prostorije regionalnog ureda PNUŠKOK-a u Splitu, a potrebno je uvesti i operativne smjernice i specijaliziranu obuku za novozaposlene djelatnike ureda. Drugostupanjsko tijelo za preispitivanje predmeta prekršaja protiv državne uprave valja osnažiti.

Međuagencijska suradnja u razmjeni podataka o transakcijama kod kojih se sumnja na pranje novca ili financiranje terorizma sada je olakšana potpisom priloga protokolu o suradnji između tijela koja se bave korupcijom, organiziranim kriminalitetom i povezanim kaznenim djelima pranja novca i financiranja terorizma. Nastavlja se obuka o mjerama protiv pranja novca i o borbi protiv kompjutorskog kriminaliteta. Potrebno je ojačati administrativnu sposobnost u području sprječavanja pranja novca (vidjeti također *Poglavlje 4 – Sloboda kretanja kapitala*), kao i kapacitete tijela koja provode financijske istrage.

Novi kazneni zakon, donesen u listopadu 2011. godine, razlikuje kazneno djelo trgovanja ljudima i ropstvo uvođenjem novih vrsta izrabljivanja. Nacionalni akcijski plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje 2012-2015. donesen je u veljači 2012., a novi Nacionalni odbora za suzbijanje trgovanja ljudima osnovan je u ožujku 2012. godine. Potrebno je pojačati provedbu zakonodavnog okvira o nezakonitom trgovanju ljudima kao i podići javnu svijest, kako bi se osigurala bolja identifikacija i zaštita žrtava. Novi Nacionalni odbor za suzbijanje trgovanja ljudima nije se još sastao, i to od početka 2012. godine. U 2011. godini identificirano je samo 14 žrtava (7 u 2010. godini). Potrebno je donijeti daljnje mjere za osiguranje njihove rehabilitacije i obeštećenja. Potrebno je poboljšati obuku sudaca, državnih odvjetnika i ostalih državnih službenika koji se bave nezakonitim trgovanjem ljudima, jer je

razina presuda u predmetima trgovanja ljudima vrlo niska u usporedbi s drugim vrstama organiziranog kriminaliteta.

Hrvatska će prije pristupanja trebati poduzeti niz koraka u ovom području. Oni uključuju uspostavu regulatornog okvira za ured SIS-a, punu operativnost ureda S.I.R.e.N.E., poboljšanje policijske opreme i prostorija PNUSKOK-a, povećanje razine zaplijenjene i oduzete imovine te bolju koordinaciju kaznenih i financijskih istraga. U suzbijanju trgovanja ljudima, pozornost treba posvetiti provedbi mjerodavnog zakonodavnog okvira i ukupnom definiranju politika u ovom području.

Što se tiče kontrole unutarnjih granica, odluku o primjeni mjerodavne schengenske pravne stečevine u Hrvatskoj donijet će Vijeće u skladu s primjenjivim schengenskim postupcima, te uzimajući u obzir izvješće kojim Komisija potvrđuje da Hrvatska nastavlja ispunjavati obveze preuzete tijekom pregovora o pristupanju, a koje su relevantne za schengensku pravnu stečevinu.

Usklađivanje je umjereno napredovalo u **borbi protiv terorizma** na koju treba usmjeriti daljnju pozornost, posebno kako bi se proveo Akcijski plan za prevenciju i suzbijanje terorizma i Plan za suzbijanje pomorskog terorizma. Policijski stručnjaci pohađali su različite vrste obuka s temama povezanim s borbom protiv terorizma, poput protueksplozivne zaštite i mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja. Ministarstvo unutarnjih poslova dovršilo je pregled skladišta Murat za skladištenje eksploziva i streljiva u skladu s pravnom stečevinom; potrebni su dodatni naponi da bi se dovršio posao na sličnoj lokaciji u blizini Đakova. Studije o sigurnosti za područja na kojima se uništava streljivo još treba pripremiti. Potrebno je usvojiti protokol o suradnji Ministarstava unutarnjih poslova i obrane na uništavanju eksplozivnih sredstava i streljiva. Hrvatska treba ubrzati napore u provedbi akcijskog plana u vezi s borbom protiv terorizma i dovršenjem preispitivanja prostora na kojima se skladišti streljivo i eksplozivi, kako bi se uskladili s pravnom stečevinom.

Značajan napredak postignut je u usklađivanju zakonodavstva u području **suradnje u borbi protiv zloporabe droga** koje je gotovo dovršeno; Hrvatska je spremna suočiti se s izazovima borbe protiv trgovine drogama unutar EU-a. Pripremljena je nova nacionalna strategija suzbijanja zloporabe droga za razdoblje 2012.-2017., uzimajući u obzir ocjenu prethodne strategije (2006.-2012.). Prvo nacionalno istraživanje o korištenju droga i drugih opojnih tvari u široj populaciji provedeno je 2011., kako bi se poboljšalo izvješćivanje Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA). Broj kaznenih djela u vezi s drogama i počiniteljima kaznenih djela u vezi s drogama koji su identificirani u 2011. ostao je prilično stabilan u usporedbi s prethodnom godinom; zabilježeno je 7.767 kaznenih djela u vezi s drogama (7.782 u 2010.), 5.269 za posjedovanje ili korištenje i 2.498 u svrhu trgovine ili proizvodnje. Zabilježen je ukupan broj od 5.715 počinitelja kaznenih djela. Regionalna i međunarodna suradnja Hrvatske u području krijumčarenja i trgovine drogom i dalje je vrlo dobra. Da bi poboljšao svoj sustav rane dojave o novim psihoaktivnim tvarima, Ured za suzbijanje zloporabe droga osnovao je stručnu skupinu za bolje izvješćivanje i razmjenu podataka s drugim zemljama o drogama i trendovima u vezi s drogama. Ured je razradio bazu podataka kako bi popisao projekte u Hrvatskoj u području prevencije, liječenja, smanjenja štetnosti i socijalne reintegracije; najbolji programi dobit će zajednički certifikat kvalitete od Nacionalnog ureda i EMCDDA, što će im omogućiti prioritetan pristup raspoloživim sredstvima na nacionalnoj razini. Hrvatska treba nastaviti s naporima oko primjene pravne stečevine u tom području do pristupanja.

Pripreme u području **carinske suradnje** su iznimno napredovale.

Za borbu protiv **krivotvorenja eura**, vidi Poglavlje 32. – *Financijski nadzor*.

Zaključak

U području pravde, slobode i sigurnosti Hrvatska općenito ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i trebala bi biti u mogućnosti provoditi pravnu stečevinu od dana pristupanja.

Pozornost se mora usmjeriti na daljnje usklađivanje zakonodavstva u svim područjima, uključujući i u odnosu na novu pravnu stečevinu, kako bi se osiguralo da je Hrvatska posve usklađena od dana pristupanja. Posebni su naponi potrebni oko dovršenja usklađivanja s viznim režimom EU-a.

U području upravljanja granicom, stalnu pozornost treba usmjeravati na pravodobnu provedbu odgovarajućeg akcijskog plana, uključujući popunjavanje slobodnih radnih mjesta sukladno planu; naponi su još potrebni u području opreme i infrastrukture. Zemlja se treba pobrinuti da se stavi na raspolaganje dovoljno financijskih sredstava u tom području već prije pristupanja. Hrvatska treba također nastaviti s intenziviranjem postizanja rezultata u slučajevima borbe protiv organiziranog kriminaliteta. Potrebni su daljnji naponi oko primjene zakonodavnog okvira o pljenidbi i oduzimanju imovine.

4.25. Poglavlje 25: Znanost i istraživanje

U području politike **istraživanja i inovacija**, Hrvatska je dovoljno spremna. Nastavila je uspješno sudjelovati u Sedmom okvirnom programu (FP7) EU-a i poduzela je nekoliko mjera radi reforme svoga nacionalnog istraživačkog krajolika kako bi se još bolje integrirala u Europsko istraživačko područje. Također su poduzete mjere za poticanje inovacija i doprinos Uniji inovacija (*Innovation Union Flagship*).

U području **Sedmog okvirnog istraživačkog programa EU (FP7)** Hrvatska je dobro pripremljena. Sudjelovanje u FP7 i dalje se povećava. Hrvatska raspolaže s dobrom razinom administrativne sposobnosti i dobrim znanjem za suradnju s EU partnerima i regijom. U nizu važnih FP7 programa, sudjelovanje nije zadovoljavajuće; pogotovo je broj uspješnih stipendija Marie Curie vrlo nizak, broj SME-a koji sudjeluju u FP7 je nizak a nisu dobivena nikakva sredstva od Europskog istraživačkog vijeća. To treba rješavati posebno u pripremi sljedećeg Programa istraživanja i inovacija Horizon 2020. Hrvatska također treba aktivnije razmotriti istraživačke mogućnosti o nuklearnim istraživanjima u okviru Sedmog okvirnog programa Euratoma 2011.- 2013.

Što se tiče pripreme za integraciju u **Europsko istraživačko područje**, Hrvatska je dovoljno spremna. Nastavlja se s provedbom Akcijskog plana za mobilnost istraživača i poduzimaju se koraci za prihvaćanje stranih istraživača u Hrvatskoj. Hrvatska aktivno sudjeluje u mreži EURAXESS. Tematsko vrednovanje javnih istraživačkih instituta dovršeno je s ciljem unapređenja znanstvene izvrsnosti. Nema povećanja razine ulaganja u istraživanja, koje je još uvijek prilično nisko (manje od 1 % BDP, u usporedbi s prosjekom EU-a od 2 %). Potrebno je poticati uvjete za bolju suradnju privatnog i javnog sektora. Trebalo bi razmotriti daljnje

mjere poput usvajanja nacionalnog hodograma za istraživačku infrastrukturu i transfer upravljačke tehnologije kako bi bila posve usklađena sa standardima i ciljevima EU-a.

Zaključak

U području znanosti i istraživanja Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i u mogućnosti je provoditi pravnu stečevinu od dana pristupanja.

4.26. Poglavlje 26.: Obrazovanje i kultura

U području **obrazovanja, osposobljavanja i mladih**, Hrvatska je dovršila usklađivanje s pravnom stečevinom. Sabor je u srpnju 2012. donio izmjene Zakona o osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju kojima se između ostalog predviđa osnivanje Nacionalnog vijeća za obrazovanje zaduženog za praćenje kvalitete i razradu preporuka za sustav predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja, te omogućavanje učenicima koji završe trogodišnju strukovnu izobrazbu nastavak ili završetak četverogodišnjih strukovnih programa. Također je nastavljena reforma visokog i strukovnog obrazovanja primjenom pristupa analize rezultata učenja. Proces samoprocjene strukovnih škola se nastavlja. Reforma obrazovanja odraslih također se nastavlja. Hrvatska aktivno sudjeluje u otvorenoj metodi koordinacijskih aktivnosti EU-a. U odnosu na referentne vrijednosti koje je EU sama sebi postavila u kontekstu strateškog okvira za europsku suradnju u obrazovanju i strukovnoj izobrazbi (ET 2020) Hrvatski su učinci ispod prosjeka EU u postizanju tercijalnog obrazovanja i sudjelovanja u predškolskom odgoju. Hrvatska također zaostaje u odnosu na sudjelovanje odraslih u cjeloživotnom učenju.

U odnosu na sudjelovanje Hrvatske u programima EU-a, Hrvatska nacionalna agencija nastavlja osiguravati učinkovito upravljanje decentraliziranim aktivnostima.

U području **kulture**, Hrvatska je dobro pripremljena. Izmjene Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara donesene su u veljači 2012., kojima se smanjuju zahtjevi za plaćanje naknade za korištenje kulturnih dobara. Dobri rezultati i dalje proizlaze iz sudjelovanja Hrvatske u programu Kultura. Sredstva povučena iz Programa Europa za građane i niz provedenih projekata ostaju na zadovoljavajućoj razini.

Zaključak

U području obrazovanja i kulture Hrvatska ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i u mogućnosti je provoditi pravnu stečevinu od dana pristupanja.

4.27. Poglavlje 27.: Okoliš i klimatske promjene

U odnosu na **okoliš**, zakonodavno usklađivanje u području *horizontalnog zakonodavstva* dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. Potrebni su daljnji naponi oko provedbe procjena utjecaja na okoliš (EIA) i strateške procjene utjecaja na okoliš (SEA). Posebno treba značajno poboljšati kvalitetu studija utjecaja na okoliš, kao i mehanizme provjere kvalitete. Provedba odredaba o sudjelovanju javnosti i o pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša je poboljšana. Suradnja s javnošću, nevladinim organizacijama, pravosudnim i institucijama za provedbu zakona je pojačana tijekom izvještajnog razdoblja.

Usklađivanje zakonodavstva u području *kvalitete zraka* je dalje napredovalo i gotovo je dovršeno. Novi Zakon o zaštiti zraka stupio je na snagu i uključuje odredbe nove pravne stečevine o kvaliteti zraka i čišćem zraku za Europu. Ulaganja za provedbu pravne stečevine su nedovoljna i potrebno ih je povećati kako bi se dostigli ciljevi EU-a.

Usklađivanje zakonodavstva u području *gospodarenja otpadom* dalje je napredovalo, ali mu je potrebno posvetiti dodatnu pozornost, posebno u pogledu okvirne Direktivi o otpadu i Direktive o ograničenju korištenja određenih opasnih tvari u električnoj i elektroničkoj opremi (RoHS Direktiva). Nova strategija gospodarenja otpadom još nije donesena. Značajni naponi potrebni su kako bi se zadovoljili rokovi za punu primjenu pravne stečevine u tom području, posebno vezano uz pravodobno stvaranje zalihe zrelih projekata. Prijelazni aranžmani dogovoreni su za sanaciju postojećih odlagališta i izgradnju novih centara za gospodarenje otpadom kako bi se uskladili s pravnom stečevinom do 31. prosinca 2018., a do 31. prosinca 2020. u pogledu količine biorazgradivog komunalnog otpada koji se odlaže na odlagališta.

Hrvatska je u velikoj mjeri uskladila svoje zakonodavstvo u području *kakvoće voda*. Novi nacrt Zakona o vodama kojim će se osigurati daljnja usklađenost s pravnom stečevinom EU-a još nije donesen. Prijelazni aranžmani dogovoreni su do 31. prosinca 2023. za sustave skupljanja i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda s prijelaznim rokovima za dio Odluke do 31. prosinca 2018. i 31. prosinca 2020., a za kakvoću vode namijenjene za ljudsku potrošnju s obzirom na mikrobiološke parametre do 31. prosinca 2018. Hrvatska će, kako je dogovoreno, početi provoditi novu Direktivu o vodi za kupanje od dana pristupanja. Reforme u vodnom sektoru polako napreduju. Potrebno je riješiti postojeće probleme vezane uz nedovoljnu kvalitetu studija o utjecaju na okoliš za vodne projekte. Napore na razvijanju i usvajanju planova upravljanja vodnim područjima (RBMPs) treba ubrzati. Hrvatska treba ubrzati ulaganja u infrastrukturu kako bi ispunila zahtjeve pravne stečevine.

Zakonodavno usklađivanje u području *zaštite prirode* dalje je napredovalo te je gotovo dovršeno. Sektor je prebačen iz Ministarstva kulture u Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. Nastavljene su sektorske konzultacije koje se odnose na uspostavu mreže Natura 2000. Pripreme za uspostavu popisa morskih područja mreže Natura 2000 napredovale su i okvir je donesen u području očuvanja morskog okoliša. Posebnu pozornost treba posvetiti kvaliteti odgovarajućih procjena prema članku 6. stavku 3. Direktive o staništima. Administrativnu sposobnost za provedbu pravne stečevine, inspekciju zaštite prirode i tehničku podršku od strane Državnog zavoda za zaštitu prirode treba ojačati, posebno za planove upravljanja područjima mreže Natura 2000 na lokalnoj razini.

Hrvatska je u velikoj mjeri uskladila svoje zakonodavstvo u području *kontrole industrijskog onečišćenja i upravljanja rizikom* (IPPC). Dogovorena su tri prijelazna razdoblja, jedan s konačnim datumom provedbe 31. prosinca 2017. za modernizaciju postojećih IPPC postrojenja, drugi do 31. prosinca 2017. za ograničenje emisija u zrak određenih onečišćujućih tvari iz velikih uređaja za loženje i treći do 31. prosinca 2015. za ograničenje emisija hlapivih organskih spojeva koji nastaju upotrebom organskih otapala u određenim aktivnostima i postrojenjima. Postupak izdavanja dozvola za postojeća postrojenja treba znatno ubrzati te osigurati odgovarajuće financiranje za poboljšanje takvih postrojenja. Administrativnu sposobnost u području IPPC-a treba ojačati, posebno na lokalnoj razini.

Hrvatska je u velikoj mjeri uskladila svoje zakonodavstvo u području *kemikalija*. Razdoblje prilagodbe od šest mjeseci nakon dana pristupanja dogovoreno je za predregistraciju tvari u postupnom uvođenju, dokumentaciju za registraciju i prijave za odobrenje. Odjel za

kemikalije i biocidne pripravke osnovan je u okviru Državne sanitarne inspekcije Ministarstva zdravlja. Odjel treba dalje pojačati svoju administrativnu sposobnost.

U području *buke*, Hrvatska je dovršila usklađivanje sa zahtjevima EU-a. Odjel za predmete opće uporabe i zaštitu od buke osnovan je unutar Državne sanitarne inspekcije Ministarstva zdravlja.

Hrvatska dobro napreduje u svojim pripremama u području *civilne zaštite* i dio je mehanizma civilne zaštite EU-a.

Zakonodavno usklađivanje umjereno je napredovalo u području **klimatskih promjena**. Zakon o zaštiti zraka iz listopada 2011. predstavlja korak naprijed. Potrebno je još donijeti zakonodavne akte kako bi se uskladilo s pravnom stečevinom EU-a o Odluci o mehanizmu za praćenje, o sustavu trgovanja emisijama EU-a (zrakoplovstvo, praćenje, dražbe i registri), o geološkom skladištenju ugljikovog dioksida i lakim komercijalnim vozilima. Hrvatska je dostavila preliminarne informacije o nacionalnim provedbenim mjerama, o besplatnoj dodjeli emisijskih jedinica, o isključenju malih postrojenja, i o novim plinovima i novim sektorima, koje Komisija sada procjenjuje.

Potrebni su znatni daljnji naponi da bi se nadoknadila kašnjenja do kojih je do sada došlo u preuzimanju i provedbi, posebno s obzirom na sustav trgovanja emisijama EU-a (praćenje i izvješćivanje, kao i zrakoplovstvo) i geološko skladištenje ugljikovog dioksida. To je posebno važno jer će se Hrvatska pridružiti trećem razdoblju sustava trgovanja emisijama EU-a od 1. siječnja 2013. vezano uz stacionarna postrojenja. U skladu s odobrenim prijelaznim aranžmanom, Hrvatska će sudjelovati u EU ETS za zrakoplovstvo od 1. siječnja 2014.

Hrvatska se redovito pridruživala stavovima EU-a u međunarodnom kontekstu. U bliskoj koordinaciji s EU-om, Hrvatska je u travnju dostavila svoje prethodne kvantificirane ciljeve smanjenja ili ograničenja emisija (QELROs) za drugo obvezujuće razdoblje u okviru Kyotskog protokola, što se temelji na razumijevanju da će biti ispunjeni zajedno s EU-om i njezinim državama članicama, u skladu s člankom 4. Kyotskog protokola. Država i dalje ispunjava svoje obveze izvješćivanja prema UNFCCC-u i Kyotskom protokolu.

Hrvatska je redovito sudjelovala u radu o pitanjima klime u okviru Regionalne mreže za pristupanje u području okoliša (RENA).

Naponi u jačanju **administrativne sposobnosti** Hrvatske dodatno su usporeni. Zbog općeg nedostatka ljudskih resursa unutar Ministarstva i Agencije, a također djelomično vezano uz velike kadrovske promjene. Administrativna sposobnost očito nije dovoljna za pravilno preuzimanje i primjenu pravne stečevine EU-a o klimi. Nadalje, jačanje administrativne sposobnosti također je potrebno u okviru Ministarstva zdravlja u području kemikalija. Mehanizme koordinacije između ministarstava i upravnih tijela treba dodatno ojačati.

Zaključak

Hrvatska općenito ispunjava svoje obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju i trebala bi biti u mogućnosti provoditi pravnu stečevinu u području zaštite okoliša od dana pristupanja. Međutim, povećani naponi su potrebni kako bi se osigurala pravilna primjena i provedba zakonodavstva. Osobito u području klimatskih promjena potrebno je poduzeti hitne korake kako bi se bilo u mogućnosti primjenjivati pravnu stečevinu do dana pristupanja. U

nekim sektorima treba ojačati administrativnu sposobnost, posebno u područjima klimatskih promjena, kontrole industrijskog onečišćenja i upravljanja rizikom, zaštite prirode i kemikalija. Ulaganja treba povećati u svim sektorima, ali posebno u područjima kvalitete zraka, kontrole industrijskog onečišćenja i upravljanja rizikom, voda i otpada, kako bi se osiguralo da će Hrvatska dovršiti svoje pripreme za članstvo do dana pristupanja. Posebna se pozornost treba posvetiti pravodobnom ispunjavanju obveza u području otpada i IPPC-a. Potrebno je značajno poboljšati kvalitetu procjene utjecaja na okoliš za projekte.

4.28. Poglavlje 28: Zaštita potrošača i zdravlja

U području **zaštite potrošača**, Hrvatska je dobro pripremljena. Savjetovanje potrošača u četiri regionalna savjetovaništa poraslo je 15 % u 2011. u odnosu na 2010. Provode se razne aktivnosti s ciljem podizanja javne svijesti o pravima potrošača, u skladu s Nacionalnim programom za zaštitu potrošača. Potrebno je nastaviti pružati podršku potrošačkom pokretu. Poduzeti su koraci za razvoj sustava za izvansudske nagodbe u potrošačkim sporovima. Potrebno je podizati javnu svijest o sustavu, jer su postojeći mehanizmi još uvijek nedovoljno iskorišteni.

U području pitanja koja se odnose na sigurnost proizvoda, Hrvatska je dovršila usklađivanje s pravnom stečevinom. Konferencija o rješavanju pitanja opće sigurnosti proizvoda održana je u Zagrebu u ožujku 2012. Nadzor tržišta i dalje je na zadovoljavajućoj razini. (*Vidi Poglavlje 1. - Sloboda kretanja robe*)

U području pitanja koja se ne odnose na sigurnost, Hrvatska je uskladila svoje zakonodavstvo. Izmjene Zakona o zaštiti potrošača donesene su u srpnju 2012. s ciljem usklađivanja s pravnom stečevinom o ugovorima o pravu na vremenski ograničenu uporabu (*timeshare*). Zakon o potrošačkom kreditiranju Sabor je donio u rujnu 2012. Bit će potrebne tehničke pripreme kako bi se osigurala pravodobna provedba pravne stečevine o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača.

Što se tiče **javnog zdravlja**, Hrvatska je dovršila usklađivanje s pravnom stečevinom u području *kontrole duhana*. Nastavlja se s mjerama promicanja okruženja bez dima i prevencije pušenja.

U području *zaraznih bolesti*, Hrvatska ispunjava zahtjeve.

Daljnji napredak ostvaren je u usklađivanju zakonodavstva u području *krvi*, koje je gotovo završeno. Izmjene Zakona o krvi i krvnim pripravcima donesene su u listopadu 2011. s ciljem dovršenja usklađivanja zakonodavstva. Potrebno je pojasniti status preustroja transfuzijskih jedinica kao i kada se očekuje da će on biti dovršen. Hrvatska je uglavnom uskladila svoje zakonodavstvo u području *tkiva, stanica i organa*. Novi Zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji donesen je u Saboru u srpnju 2012. Provedbeno zakonodavstvo u tom području tek treba donijeti. Jedinice za rukovanje krvlju, tkivima i stanicama treba modernizirati i preustrojiti u skladu s tehničkim zahtjevima EU-a. Nacionalno nadležno tijelo treba postati potpuno operativno i kadrovski spremno. Jačanje sposobnosti i kontinuirana edukacija profesionalnog osoblja treba nastaviti.

U području *mentalnog zdravlja*, Hrvatska je dovoljno pripremljena. Službe koje pružaju usluge u zajednici još su uvijek nedovoljno razvijene kao alternativa smještaju u ustanove. Potrebni su dodatni naponi za promicanje liječenja i njege prema modelima socijalne uključenosti i za promicanje mentalnog zdravlja djece i mladih. Financijska sredstva dodijeljena skrbi za mentalno zdravlje i dalje su oskudna, iako postoji snažna opredijeljenost za mentalno zdravlje.

U području *probira raka*, Hrvatska je umjereno napredovala. Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice tek treba provesti. Potrebni su dodatni naponi kako bi se postigla puna provedba programa probira raka dojke i debelog crijeva.

Zaključak

Hrvatska ispunjava obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području zaštite potrošača i zdravlja i očekuje se da će biti u stanju provoditi pravnu stečevinu od pristupanja.

Potrebni su daljnji naponi kako bi se osiguralo da svoje pripreme za članstvo Hrvatska dovrši do dana pristupanja, posebno u području medicinski potpomognute oplodnje, gdje usklađivanje zakonodavstva još treba dovršiti, a u područjima krvi, tkiva i stanica potrebno je modernizirati opremu za njihovo rukovanje i preustrojiti jedinice u skladu s tehničkim zahtjevima EU-a, a nacionalno nadležno tijelo u tom području kadrovski ojačati.

4.29. Poglavlje 29.: Carinska unija

Usklađivanje zakonodavstva u području **carinskog zakonodavstva** dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. Nacionalna nomenklatura carinske tarife za 2012. usklađena je s Kombiniranom nomenklaturom EU-a za 2012. Usklađivanje s pravnom stečevinom hrvatskih propisa o provozi i o jedinstvenoj carinskoj deklaraciji je dovršeno. U travnju 2012. Hrvatska je ratificirala Konvenciju o zajedničkom provoznom postupku i Konvenciju o pojednostavljenju formalnosti u trgovini robom, te je u srpnju 2012. pristupila tim konvencijama. Osim tek manjih neusklađenosti preostalih u raspodjeli tarifnih kvota i postupcima kojima se odobrava unutarnja i vanjska proizvodnja, Hrvatska treba hitno ukinuti naknade koje ometaju slobodan pristup carinskim uslugama, posebno naknade za pristup terminalima u kojima su smještene carinarnice.

Usklađivanje u području **administrativne i operativne sposobnosti** dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. Hrvatska je donijela ažuriranu strategiju o carinskom poslovanju i Akcijski plan 2012.-2014. U srpnju 2012. Hrvatska je prema planu započela premješati carinske službenike s budućih unutarnjih granica EU-a, dodatno jačati unutarnji nadzor, mobilne timove, borbu protiv korupcije i strategiju borbe protiv korupcije, procjenu rizika i sposobnost planiranja. Daljnjim razvojem i testiranjem novog računalnog provoznog sustava (NCTS) na nacionalnoj razini osigurana je puna kompatibilnost s NCTS sustavom EU-a od srpnja 2012., kada je Hrvatska počela djelovati u okviru Konvencije o zajedničkom provoznom postupku. Nastavljaju se radovi na poboljšanju automatiziranog sustava upravljanja rizikom u skladu sa standardima EU-a. Sustav NCTS integriran je u sustav upravljanja rizikom. U potpunosti je opremljen novi carinski laboratorij no treba ga kadrovski ojačati. Daljnji su naponi potrebni posebno u području povezanosti s carinskim sustavima EU-a i međusobne operabilnosti tih sustava.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području carinske unije i očekuje se da će biti u stanju provoditi pravnu stečevinu od pristupanja. Potrebni su daljnji naponi da se osigura da su uvedeni svi IT sustavi koji će omogućiti razmjenu podataka s EU-om i drugim državama članicama od dana pristupanja, kako bi se osiguralo da Hrvatska dovrši svoje pripreme za članstvo do dana pristupanja.

4.30. Poglavlje 30.: Vanjski odnosi

Usklađivanje zakonodavstva u području **zajedničke trgovinske politike** je dodatno napredovalo i gotovo je dovršeno. Hrvatska i dalje koordinira i usklađuje svoje stavove u međunarodnim organizacijama sa stavovima EU-a. Državni ured za trgovinsku politiku osnovan je s ciljem jačanja administrativne sposobnosti u području trgovinske politike.

Što se tiče robe s dvojnog namjenom, usklađivanje zakonodavstva dovršeno je koliko je to moguće prije pristupanja EU-u, kada će se u tom području primijeniti pravna stečevina, uključujući režim Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnog namjenom, kao i jedinstveno tržište za robu s dvojnog namjenom. Obuka odgovarajućeg osoblja za postupke, izdavanje dozvola i kontrolu robe s dvojnog namjenom nastavlja se u okviru komponente izvozne kontrole Instrumenta stabilnosti EU-a.

Hrvatska je **sporazume o bilateralnoj trgovini i ulaganjima s trećim zemljama** u velikoj mjeri uskladila s pravnom stečevinom, no potreban je daljnji napredak u skladu s hrvatskim Akcijskim planom ažuriranim u veljači 2012. Hrvatska je nastavila aktivno sudjelovati u radu Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA). Dodatni protokol CEFTA-e, kojim se omogućuje liberalizacija trgovine poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima između zainteresiranih strana, stupio je na snagu u studenom 2011. Prije pristupanja EU, Hrvatska će se trebati povući iz svih sporazuma o slobodnoj trgovini s trećim zemljama i uskladiti s pravnom stečevinom o bilateralnim ugovorima o ulaganjima (BITS).

Hrvatska je dovršila usklađivanje s pravnom stečevinom u području **razvojne politike i humanitarne pomoći**. Nacionalna strategija razvojne suradnje za razdoblje 2009.-2014. nastavila se primjenjivati. Hrvatska pruža humanitarnu pomoć u skladu sa svojim financijskim mogućnostima i preuzetim obvezama. Hrvatska treba nastaviti izgrađivati svoju administrativnu sposobnost kako bi mogla u potpunosti sudjelovati u razvojnoj politici i humanitarnim politikama EU-a.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području vanjskih odnosa i očekuje se da će od pristupanja biti u stanju provoditi pravnu stečevinu. Potrebni su daljnji naponi posebno glede usklađivanja s pravnom stečevinom hrvatskih bilateralnih sporazuma o promicanju ulaganja s trećim zemljama, kako bi se osiguralo da Hrvatska dovrši svoje pripreme za članstvo do dana pristupanja.

4.31. Poglavlje 31.: Vanjska, sigurnosna i obrambena politika

Uveden je redoviti **politički dijalog** s EU-om o pitanjima vanjske politike koji se nastavlja u svim relevantnim forumima, uključujući i sudjelovanjem na sastancima ministara vanjskih poslova EU-27.

Što se tiče **zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP)**, tijekom razdoblja izvješćivanja, kada je bila pozvana da to učini, Hrvatska se uskladila sa 70 od 70 relevantnih odluka Vijeća i deklaracija EU-a (100 %-tna usklađenost). Ona aktivno sudjeluje u Barcelonskom procesu – Uniji za Sredozemlje. Hrvatska raspolaže zadovoljavajućom administrativnom sposobnosti za djelovanje u okviru struktura zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU-a. Kao stranka u Rimskim statutima kojima je osnovan Međunarodni kazneni sud (ICC), Hrvatska u cijelosti podupire zajedničko stajalište EU-a o ICC (2003/444/ZVSP) i neće potpisati sporazum sa SAD-om o izuzeću američkih državljana.

Što se tiče *restriktivnih mjera i sprečavanja sukoba*, Hrvatska je donijela odgovarajuće odluke za primjenu režima sankcija koji proizlaze iz rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a. Hrvatska i dalje primjenjuje sankcije koje je uveo EU.

Što se tiče *neširenja oružja*, i dalje se primjenjuje Nacionalna strategija i Akcijski plan za kontrolu malog i lakog oružja, a njihova je regionalna komponenta pojačana. Nastavlja se s aktivnostima podizanja javne svijesti i mjerâ prikupljanja i uništavanja oružja. Ojačana je sposobnost provedbe i izvršenja, kao i umreženje s drugim državama kandidatkinjama, potencijalnim kandidatkinjama i državama članicama.

Što se tiče *suradnje s međunarodnim organizacijama*, Hrvatska je kao članica UN-a, OESS-a, Vijeća Europe i NATO-a u potpunosti uključena u kreiranje politike tih organizacija.

Pripreme su dovršene u odnosu na *sigurnosne mjere (povjerljive informacije)*.

Hrvatska i dalje sudjeluje u misijama EU-a dajući potporu provedbi **zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP)**. U pogledu *upravljanja civilnim i vojnim krizama*, Hrvatska sudjeluje u operaciji EU-a Atalanta (Somalija). Hrvatska je nastavila davati potporu civilnim misijama EU-a. Hrvatska sudjeluje u misiji EU-a za uspostavu vladavine prava na Kosovu (EULEX) i misiji EUPOL-a u Afganistanu.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze is pregovora o pristupanju u području vanjske, sigurnosne i obrambene politike i u stanju je provoditi pravnu stečevinu od pristupanja.

4.32. Poglavlje 32.: Financijski nadzor

Usklađivanje u području **unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru (PIFC)** dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. Središnja harmonizacijska jedinica (SHJ) pri Ministarstvu financija dodatno je ažurirala i razvila metodološke alate za transparentno i učinkovito upravljanje javnim sredstvima za sve korisnike proračuna. Provedba akcijskog plana Strategije PIFC za razdoblje 2009.-2011. uspješno je završena. Ažurirani Akcijski plan za razdoblje 2012.-2013. tek treba donijeti. Obuku za financijsko upravljanje i kontrolu (FMC) i unutarnju reviziju (IA) SHJ nastavlja provoditi u suradnji s drugim javnim tijelima, resornim ministarstvima, strukovnim udrugama, akademskom zajednicom, lokalnim tijelima, Državnim

uredom za reviziju i Agencijom za reviziju sustava provedbe programâ EU-a (ARPA). Kapacitete korisnika proračuna, posebno na lokalnoj razini, treba dodatno ojačani imajući u vidu pripreme za upravljanje strukturnim fondovima u budućnosti. Osim toga, potrebno je ojačati neovisnost funkcioniranja unutarnje revizije u cijeloj javnoj upravi.

Usklađivanje u području **vanjske revizije** dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. Državni ured za reviziju (DUR) nastavio je uspješno provoditi svoj Strateški plan razvoja (2008.-2012.). Nastavljeni su naponi da se postupno prijeđe s revizije zasnovane na transakcijama na sistemske revizije. Sabor je usvojio izvješće o radu DUR-a za 2010. zajedno s izvješćem o obavljenim revizijama. DUR je razradio godišnji plan i program rada za 2012. Potrebno je dalje poboljšati postupanje Sabora nakon preporuka Državnog ureda za reviziju (DUR), kao i kontrolu kvalitete rada DUR-a. Potrebno je nastaviti s edukacijom vanjskih revizora za rad sa suvremenim revizijskim tehnikama prema međunarodnim standardima. Suradnju SHJ-a i DUR-a treba unaprijediti kako bi se osiguralo poboljšanje kvalitete revizije koju provode unutarnji i vanjski revizori.

Usklađivanje u području **zaštite financijskih interesa EU-a** napredovalo je i gotovo je dovršeno. Samostalna služba za suzbijanje nepravilnosti i prijevара Ministarstva financija (ISCIF), zajedno s drugim tijelima koordinacijskog sustava za suzbijanja prijevара (AFCOS) i dalje uspješno nastavlja provoditi nacionalnu strategiju za suzbijanje prijevара i svoj Akcijski plan. Zakonsku osnovu za učinkovito funkcioniranje sustava AFCOS još treba dovršiti. ISCIF treba unaprijediti svoju sposobnost da ima vodeću ulogu u koordinaciji mreže AFCOS na temelju svoje samostalnosti funkcioniranja. Potrebni su dodatni naponi u racionalizaciji prevencije prijevара, otkrivanja, izvješćivanja i naknadnog praćenja na svim razinama javnih službi, posebno u vezi s pripremanjima za kohezijsku politiku.

Usklađivanje u području **zaštite eura od krivotvorenja** napredovalo je i gotovo je završeno. Hrvatska narodna banka (HNB) poboljšala je svoju koordinacijsku sposobnost jačanjem suradnje s Ministarstvom unutarnjih poslova i drugim uključenim institucijama. HNB je obavješćivala Europsku središnju banku o svojoj analizi sumnjivih novčanica i kovanica na mjesečnoj razini, a Europsku komisiju putem kvartalnih izvješća. Za zaposlenike komercijalnih banaka i mjenjačnica organizirana je obuka kako bi unaprijedili svoje vještine otkrivanja prijevара.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području financijskog nadzora i očekuje se da će biti u stanju provoditi pravnu stečevinu od pristupanja. Potrebni su dodatni naponi da se konsolidira provedba unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru i neovisnost unutarnje revizije na državnoj i lokalnoj razini, te poveća utjecaj vanjske revizije i poboljša funkcioniranje sustava AFCOS u zaštiti financijskih interesa Europske unije, kako bi se osiguralo da Hrvatska dovrši svoje pripreme za članstvo do dana pristupanja.

4.33. Poglavlje 33.: Financijske i proračunske odredbe

Usklađivanje u području **tradicionalnih vlastitih sredstava (TVS)** dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. Produkcijsko okruženje za Aplikaciju za upravljanje A i B računima je poboljšano, a IT programska aplikacija sada se primjenjuje u cijeloj državi. Dodatno su poboljšani stručno znanje i vještine carinskih službenika o TVS EU-a. Nastavlja se s mjerama

za suzbijanje prijevара u području carina i PDV-a. Učinkovite alate za borbu protiv utaje poreza i prijevара, te za smanjenje sive ekonomije treba i dalje razvijati. Potrebni su trajni naponi da bi se osigurala učinkovita i neovisna unutarnja i vanjska kontrola i revizija naplate, obračuna i stavljanja na raspolaganje tradicionalnih vlastitih sredstava, uključujući daljnji razvoj naknadne kontrole poslije carinjenja u poslovnim prostorijama trgovaca. Posebnu pozornost treba posvetiti razvoju kriterija za procjenu potencijalne financijske obveze prema proračunu EU-a u slučaju kada carinski dug nije naplaćen.

Hrvatska je poduzela daljnje mjere kako bi se osigurao odgovarajući zakonodavni i institucionalni okvir za provedbu pristojbi za proizvodnju šećera. Nastavlja se suradnja među svim tijelima unutar mreže koordinacijskih službi za suzbijanje prijevара (AFCOS). Održani su seminari za obuku carinskih službenika u borbi protiv prijevара i o izvješćivanju o nepravilnostima. Zakonodavni okvir je dovršen, a trenutačno se razrađuju provedbeni postupci u pisanom obliku.

Usklađivanje u **području sredstava na temelju PDV-a** dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. Hrvatska nastavlja rad na poboljšanju metodologije za izračun prosječne ponderirane stope. Sporazum o provedbi Protokola o povlasticama i imunitetima Europske unije Hrvatska je potpisala u studenom 2011., a Komisija u lipnju 2012.

Usklađivanje u **području sredstava na temelju bruto nacionalnog dohotka (BND)** dalje je napredovalo i gotovo je dovršeno. **Administrativna** sposobnost ključnih tijela u tom području poboljšana je i razrađeni su odgovarajući metodološki alati i postupci za upravljanje sustavom vlastitih sredstava (VS). Akcijski plan za uspostavu sustava administriranja vlastitih sredstava Europske unije u Republici Hrvatskoj ažuriran je u travnju 2012. Odjel za koordinaciju i upravljanje vlastitim sredstvima Europske unije u Ministarstvu financija treba nastaviti jačati svoje kapacitete za učinkovitu koordinaciju cjelokupnog sustava vlastitih sredstava nakon pristupanja.

Zaključak

Hrvatska ispunjava preuzete obveze i zahtjeve koji proizlaze iz pregovora o pristupanju u području financijskih i proračunskih odredbi i očekuje se da će biti u stanju provoditi pravnu stečevinu od pristupanja. Potrebni su dodatni naponi, posebno u jačanju sposobnosti za učinkovitu koordinaciju cjelokupnog sustava vlastitih sredstava nakon pristupanja. Treba ubrzati modernizaciju strategije carinskih kontrola tako da se više usmjeri na naknadne kontrole poslije carinjenja, kako bi se osiguralo da Hrvatska dovrši svoje pripreme za članstvo do dana pristupanja.

Statistički prilog

STATISTIČKI PODACI

Hrvatska

Osnovni podaci	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Stanovništvo (u tisućama)		4 437	4 441	4 436	4 435	4 426	4 412
Ukupna površina zemlje (km ²)	1)	56 542	56 594	56 594	56 594	56 594	56 594

Nacionalni računi	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Bruto domaći proizvod (BDP) (milijuni u nacionalnoj valuti)	2)	192 289	318 308	343 412	328 672	326 980p	333 956p
BDP (u milijunima eura)	2)	25 738	43 390	47 543	44 781	44 876p	44 922p

BDP (eura po glavi stanovnika)	2)	5 800	9 770	10 717	10 097	10 140p	10 181p
BDP (u standardima kupovne moći (PPS) po glavi stanovnika)		10 018	15 156	15 796	14 627	14 843	15 500p
BDP u PPS po glavi (EU-27 = 100)		51	61	64	64	61	61
Stvarna stopa rasta BDP-a (nacionalna valuta, u stalnim cijenama, % promjene u odnosu na prethodnu godinu)	2)	3,7	5,1	2,1	-6,9	-1,4p	0.0p
Rast zaposlenosti (nacionalni računi, % promjene u odnosu na prethodnu godinu)	2)	0,5	3,5	1,1	-1,8	-5,1p	-2.4p
Rast produktivnosti rada: rast BDP-a po zaposlenom (% promjene u odnosu na prethodnu godinu)	3)	10,1	3,2	0,8	-5,2	2,7p	3.3p
Stvarni rast troškova jedinice rada (nacionalni računi, % promjene u odnosu na prethodnu godinu)	3)	-1,6	3,2	1,0	-1,4	3,8p	1.6p
Produktivnost rada po zaposlenom (BDP u PPS po zaposlenom, EU-27=100)	3)	67,4	75,6	78,2	76,9	77,3	80.1
Dodana bruto vrijednost po sektorima (%)							
Poljoprivreda i ribarstvo	2)	6,5	4,9	5,0	5,1	5,0p	5,1p
Industrija	2)	23,1	20,0	19,2	19,5	20,1p	20,5p
Graditeljstvo	2)	5,6	8,1	8,5	7,9	6,7p	6,0p
Usluge	2)	64,8	67,1	67,3	67,4	68,2p	68,4p
Troškovi finalne potrošnje, kao dio BDP-a (%)	2)	82,4	78,2	77,3	78,6	78,8p	79,0p
Bruto investicije u dugotrajnu imovinu, kao dio BDP-a (%)	2)	19,5	26,2	27,4	24,5	20,6p	18,8p
Promjene u zalihama, kao dio BDP-a (%)	2)	1,8	2,8	3,1	0,5	1,1p	2,3p
Izvoz robe i usluga, u odnosu na BDP (%)	2)	43,4	42,3	42,1	36,6	39,4p	41,8p
Uvoz robe i usluga, u odnosu na BDP (%)	2)	47,2	49,5	49,8	40,1	39,9p	41,9p

Industrija	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Indeks obujma industrijske proizvodnje (2005=100)		87,9	109,3	110,6	100,4	99,0	97,8

Stopa inflacije	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Godišnji prosjek stope inflacije (HICP, % promjene u odnosu na prethodnu godinu)		4,3	2,7	5,8	2,2	1,1	2,2

Bilanca plaćanja	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Bilanca plaćanja: tekući račun ukupno (u milijunima eura)		-785	-3 151	-4 258	-2 293	-481	-437
Bilanca plaćanja tekući račun: trgovinska bilanca (u milijunima eura)		-4 604	-9 470	-10 855	-7 416	-5 991	-6 360
Bilanca plaćanja tekući račun: neto usluge (u milijunima eura)		3 348	6 367	7 075	5 886	5 987	6 371
Bilanca plaćanja tekući račun: neto dohodak (u milijunima eura)		-628	-1 090	-1 548	-1 799	-1 566	-1 601
Bilanca plaćanja tekući račun: neto tekući transferi (u milijunima eura)		1 100	1 043	1 071	1 036	1 088	1 154
od čega državni transferi (u milijunima eura)		65	-17	-20	-30	-40	-60
Inozemna direktna ulaganja neto (FDI) (u milijunima eura)		1 677	3 867	5 189	3 303	184	1 107
Inozemna direktna ulaganja (FDI) u inozemstvu (u milijunima eura)		210	216	970	888	-113	32
od čega FDI izvještajnoga gospodarstva u državama EU-27 (u milijunima eura)		152	564	740	529	-407	50
Inozemna direktna ulaganja (FDI) u izvještajno gospodarstvo (u milijunima eura)		1 468	3 651	4 219	2 415	298	1 075
od čega FDI država EU-27 u izvještajno gospodarstvo (u milijunima eura)		1 344	3 664	3 253	2 339	204	995

Javne financije	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Deficit/suficit opće države, u odnosu na BDP (%)		5,6	-2,4	-1,4	-4,1	-5,0p	-5,2p
Dug opće države u odnosu na BDP (%)		35,7	32,9	28,9b	36,0	41,6p	46,1p

Financijski pokazatelji	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Bruto vanjski dug cjelokupnoga gospodarstva, u odnosu na BDP (%)	4)	52,9	77,7	83,6	97,7	103,6p	101,8p
Bruto vanjski dug cjelokupnoga gospodarstva, u odnosu na ukupan izvoz (%)	4)	126,0	184,6	200,4	268,1	262,4	243,3
Ponuda novca: M1 (novčanice, kovanice, prekoćni depoziti, u milijunima eura)		3 216	7 901	7 539	6 458	6 655	7 018

Ponuda novca: M2 (M1 plus depoziti s dospijecom do dvije godine, u milijunima eura)	:	:	:	:	:	:
Ponuda novca: M3 (M2 plus utrživi instrumenti, u milijunima eura)	:	:	:	:	:	:
Ukupan kredit monetarnih financijskih institucija građanima (konsolidiran) (u milijunima eura)	11 891	30 863	34 756	34 700	36 912	39 726
Kamatne stope: dnevne novčane stope, godišnje (%)	3,0	5,6	6,6	7,8	1,1	1,3
Kamatna stopa na kredite (jedna godina), <i>per annum</i> (%)	10,0	7,5	9,0	9,0	9,0	6,3
Kamatna stopa na depozite (jedna godina), <i>per annum</i> (%)	-	0,5	0,5	0,5	0,5	0,3
Devizni tečaj eura: srednje razdoblje - 1 euro = ... nacionalna valuta	7,471	7,336	7,223	7,340	7,286	7,434
Indeks efektivnog deviznog tečaja (2005=100)	97,6	90,8	89,0	90,0	90,9	92,9
Vrijednost pričuva (uključujući zlato) (u milijunima eura)	5 334	9 307	9 121	10 376	10 660	11 195

	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Vanjska trgovina							
Vrijednost uvoza: sva roba, svi partneri (u milijunima eura)		9 903,0	18 692,0	19 022,0	15 144,0	15 137,0	14 367,0
Vrijednost izvoza: sva roba, svi partneri (u milijunima eura)		5 072,0	9 004,0	8 965,0	7 458,0	8 905,0	8 437,0
Trgovinska bilanca: sva roba, svi partneri (u milijunima eura)		-4 831,0	-9 688	-10 057,0	-7 686	-6 232,0	-5 931,0
Uvjeti trgovine (indeks izvozne cijene / indeks uvozne cijene)	5)	94,4	97,5	96,1	109,2	100,9	101,3
Udio izvoza u EU-27 država u vrijednosti ukupnog izvoza (%)		68,3	60,3	63,2	60,8	61,1	62,3
Udio uvoza u EU-27 država u vrijednosti ukupnog uvoza (%)		71,9	64,5	62,3	62,6	60,2	61,8

	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Demografija							
Stopa prirodnog priraštaja: prirodna promjena (rođenja minus smrti) (na 1000 stanovnika)		-1,9	-2,4	-1,9	-1,8	-2,0	:
Stopa smrtnosti djece: smrtnost djece ispod jedne godine na 1000 živorođenih		7,7	5,6	4,5	5,3	4,4	:
Vjerojatno trajanje života pri rođenju: muškarci (godine)		71,1	72,3	72,4	73,0	73,5	:
Vjerojatno trajanje života pri rođenju: žene (godine)		78,1	79,3	79,7	79,7	79,6	:

	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Tržište rada							
Stopa ekonomske djelatnosti (20-64): udio stanovništva u dobi od 20-64 koji je ekonomski aktivan (%)		:	68,6	68,3	67,5	66,2	65,5
* Stopa zaposlenosti (20-64): udio zaposlenog stanovništva u dobi od 20-64 (%)		:	62,3	62,9	61,7	58,7	57,0
Udio zaposlenih muškaraca u dobi od (20-64) (%)		:	70,3	70,7	68,2	64,7	63,2
Udio zaposlenih žena u dobi od (20-64) (%)		:	54,5	55,2	55,4	53,0	50,9
Stopa zaposlenosti starijih radnika (55-64): udio zaposlenog stanovništva u dobi 55-64 (%)	6)	23,7	35,8b	36,7	38,5	37,6	37,1
Zaposlenost po glavnim sektorima (%)							
Poljoprivreda	7)	15,6u	10,7u	11,3u	11,5u	12,6u	13,0u
Industrija	7)	23,1u	22,4u	22,3u	20,8u	20,4u	21,2u
Graditeljstvo	7)	6,3u	9,1u	9,1u	9,1u	7,8u	7,3u
Usluge	7)	55,0u	57,8u	57,3u	58,6u	59,3u	58,6u
Stopa nezaposlenosti: udio nezaposlene radne snage (%)	6)	16,3	9,6b	8,4	9,1	11,8	13,5
Udio nezaposlene muške radne snage (%)	6)	14,4	8,4b	7,0	8,0	11,4	13,8
Udio nezaposlene ženske radne snage (%)	6)	18,7	11,2b	10,1	10,3	12,3	13,2
Stopa nezaposlenosti osoba < 25 godina: udio nezaposlene radne snage <25 (%)	6)	41,7	24,0b	21,9	25,1	32,6	36,1
Stopa dugoročne nezaposlenosti: udio radne snage nezaposlene 12 mjeseci i dulje (%)	8)	10,1	5,7	5,3	5,1	6,7	8,6

	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Socijalna kohezija							
Prosječne nominalne mjesečne nadnice i plaće (nacionalna valuta)	9)	5 061,0	7 047,0	7 544,0	7 711,0	7 782,0	7 796,0
Indeks stvarnih nadnica i plaća (indeks nominalnih nadnica i plaća podijeljen s CPI/HICP (2000=100))	9)	99,2	120,4	121,5	121,3	121,2	118,7
* Osobe s nezavršenom školom – Udio stanovništva u dobi od 18-24 koji nije završio srednjoškolsko obrazovanje i koje se trenutno ne školuje (%)	6)	:	3,9u	3,7u	3,9u	3,7u	4,1u

	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Životni standard							
Broj putničkih automobila na 1000 stanovnika		269,4	335,7	346,1	345,6	342,4	344,1

Broj pretplatnika mobilne telefonske mreže na 1000 stanovnika		390,1	1 133,6	1 325,4	1 360,8	1 437,5	1 159,3
---	--	-------	---------	---------	---------	---------	---------

	Opas ka	2001	2007	2008	2009	2010	2011
Infrastruktura							
Gustoća željezničke mreže (pruge u radu, na 1000 km ²)		48,2	48,1	48,1	48,1	48,1	48,1
Duljina autocesta (km)		429	1 156	1 199	1 244	1 244	1 254

	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Inovacije i istraživanja							
Potrošnja na ljudske resurse (javna potrošnja na obrazovanje) u odnosu na BDP (%)		4,2	4,0	4,3	4,3	:	:
* Bruto domaća potrošnja na istraživanje i razvoj u odnosu na BDP (%)		0,9	0,8	0,9	0,9	0,7p	:
Broj domaćinstava s pristupom Internetu (%)		:	41,0	45,0	50,0	56,0	60,0

	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Okoliš							
* Ukupne emisije stakleničkih plinova, CO ₂ ekvivalent (u tonama, 1990.=100)		86,7	102,4	98,5	91,8	91,0	:
Energetska snaga gospodarstva (kg nafte ekvivalent na 1000 eura BDP-a)		331,0	292,0	278,2	284,3	282,7	:
Udio električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora u bruto potrošnji električne energije (%)		42,9	23,0	27,9	36,9	45,4	:
Cestovni robni promet kao dio ukupnog unutarnjeg robnog prometa (% tona-km)		78,0b	75,6	72,7	73,7	71,2	74,0

	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Energija							
Primarna proizvodnja svih energetske proizvoda (u tisućama TOE)		3 758	4 057	3 950	4 065	4 216	:
Primarna proizvodnja sirove nafte (u tisućama TOE)		1 061	773	720	676	623	:
Primarna proizvodnja antracita i lignita (u tisućama TOE)	10)	-	-	-	-	-	-
Primarna proizvodnja prirodnog plina (u tisućama TOE)		1 642	2 362	2 194	2 196	2 215	:
Neto uvoz svih energetske proizvoda (u tisućama TOE)		6 121	8 141	8 001	7 277	4 497	:
Bruto unutarnja energetska potrošnja (u tisućama TOE)		7 995	9 330	9 082	8 726	8 575	:
Proizvodnja električne energije (u tisućama GWh)		12,1	12,2	12,3	12,8	14,1	:

	Opas ka	2001.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Poljoprivreda							
Indeks obujma poljoprivredne proizvodnje robe i usluga (proizvođačke cijene, prethodna godina=100)	11)	107,4	97,3	108,0	100,1	91,8	99,0
Ukupno korišteno poljoprivredno područje (u tisućama hektara)	12)	1 178	1 202	1 288	1 300	1 335	1 326
Stoka: goveda (u tisućama grla, kraj razdoblja)	13)	438	467	454	447	444	447
Stoka: svinje (u tisućama, kraj razdoblja)	13)	1 234	1 348	1 104	1 250	1 231	1 233
Stoka: ovce i koze (u tisućama, kraj razdoblja)	13)	632	738	709	695	705	709
Proizvodnja i iskorištenost mlijeka na farmi (ukupna količina mlijeka, u tisućama tona)		672	881	848	843	809	826
Proizvodnja usjeva: žitarice (uključujući rižu) (u tisućama tona, ubrana proizvodnja)		2 829	2 534	3 726	3 442	3 007	2 827
Proizvodnja usjeva: šećerna repa (u tisućama tona, ubrana proizvodnja)		965	1 583	1 270	1 217	1 249	1 168
Proizvodnja usjeva: povrće (u tisućama tona, ubrana proizvodnja)		208	282	309	338	234	240

: = nema

- = nije primjenjivo

p = privremena vrijednost

e = procijenjena vrijednost

b = prekid u nizu

u = nepouzdana ili nesigurni podaci

* = pokazatelj Europa 2020

Koriste se bilance plaćanja potpisanih sporazuma za FDI. Za FDI u inozemstvu znak „minus“ znači da vanjske investicije gospodarstva za koje se izvještava, premašuje njegovo povlačenje u razdoblju, dok unos bez znaka znači da povlačenje investicija premašuje investicije. Za FDI u gospodarstvu za koje se izvještava unos bez znaka znači da investicija u gospodarstvo za koje se izvještava nadmašuje povlačenje investicije, dok znak „minus“ ukazuje da je povlačenje investicija premašilo investiciju.

Fusnote:

- 1) Kopneno područje; 2003., prekid u nizu zbog poboljšane metodologije.
- 2) Za razdoblje od 2008. do 2009. podaci su godišnji; za razdoblje od 2010. do 2011. podaci se izračunavaju na temelju zbroja kvartalnih vrijednosti i dani su prema NACE Rev. 1.1
- 3) Za razdoblje od 2008. do 2009. podaci su godišnji; za razdoblje od 2010. do 2011. podaci se izračunavaju na temelju zbroja kvartalnih vrijednosti i revidiraju se prema godišnjem izračunu BDP-a (također, podaci su dani prema NACE Rev 2.)
- 4) 2000. -2007., Bruto inozemni dug cijeloga gospodarstva osim Jedinica posebne namjene; 2008.-2009., bruto inozemni dug cijeloga gospodarstva osim Jedinica posebne namjene (u prosincu 2008. transakcije kružnih izravnih ulaganja povezanih s jedinicama posebne namjene iznosile su do 825,7 milijuna eura i u prosincu 2009. transakcije kružnih izravnih ulaganja povezanih s jedinicama posebne namjene iznosile su do 1499,0 milijuna eura); 2000.-2007. i 2010.-2011. bruto inozemni dug cijeloga gospodarstva ne uključuje kružnu komponentu izravnih ulaganja; od prosinca 2005. statistike o vanjskom dugu uključuju podatke o ulaganju nerezidenata u dužničke vrijednosne papire hrvatskih izdavatelja izdane na hrvatskom tržištu.
- 5) Izračunano na temelju izvoznih i uvoznih vrijednosti izraženih u US dolarima; prekid u nizu 2004., promjena metodologije od 1. siječnja 2004.
- 6) Podaci korišteni do 2006. odnose se na polugodišnja razdoblja (druga polovina godine), a od 2007. nadalje podaci se odnose na godišnji prosjek kvartalnih podataka.
- 7) Do 2006. podaci se odnose na polugodišnja razdoblja; od 2007. nadalje, podaci se odnose na kvartalna razdoblja. Do 2008. podaci o zapošljavanju dani su u skladu s odjeljcima NACE 1.1.
- 8) 2001., Dugoročna nezaposlenost odnosi se na trinaest mjeseci ili dulje; podaci korišteni do 2006. odnose se na polugodišnja razdoblja (druga polovina godine), a od 2007. nadalje podaci se odnose na godišnji prosjek kvartalnih podataka.
- 9) Osobe zaposlene u kućnoj radinosti, obrtima i slobodnim zanimanjima, kao i u policiji i u djelatnostima vezanima uz obranu izuzete su; od 2004. nadalje broj osoba zaposlenih u policiji i djelatnostima vezanima uz obranu je uključen.
- 10) Hrvatska je zatvorila sve rudnike ugljena u 1999. i 2000. pa stoga nema proizvodnje ugljena počevši od 2000.
- 11) Indeks obujma poljoprivredne proizvodnje izračunan je na temelju podataka o proizvodnji za 65 poljoprivrednih proizvoda od 1977.; prosječno kretanje proizvođačkih cijena u zadnje tri godine uzeto je kao ponder za izračun indeksa.
- 12) Prekid u nizu u 2005., do 2005., podaci o površinama, broju stabala voćaka, loza, proizvodnji i domaćoj preradi koju ostvaruju pojedinačne obiteljske farme dobiveni su metodom procjene; od 2005. podaci se dobivaju koristeći metodu intervjua koju provode ispitivači na odabranom uzorku; podaci za 2000.-2004. se ponovno izračunavaju.
- 13) 2000. – 2005., podaci na dan 31. prosinca za pravne osobe i 15. siječnja za privatne obiteljske farme, od 2006. nadalje podaci na dan 1. prosinca i za pravne osobe i za privatne obiteljske farme.